

Μετέωρα βήματα στην προστασία της φύσης

Δέσποινα Βώκου
Καθηγήτρια ΑΠΘ
Πρόεδρος Επιτροπής 'ΦΥΣΗ 2000'

6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας
Οικολογική Έρευνα στην Ελλάδα: τάσεις, προκλήσεις και εφαρμογές
4-7 Οκτωβρίου 2012 Πανεπιστημιούπολη Ιλίσίων, Αθήνα

Μετέωρα βήματα στην προστασία της φύσης

Δέσποινα Βώκου
Καθηγήτρια ΑΠΘ
Πρόεδρος Επιτροπής 'ΦΥΣΗ 2000'

Ιωάννινα
2006

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΚΑΙ Η ΛΕΡΝΑΙΑ ΥΔΡΑ
ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΝΑΣΚΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΟΥ

Κάπου στη Λάρισα, τέλος 20^{ου} αιώνα

1990 - ιδιώτες προσφεύγουν στο Πρωτοδικείο για να ζητήσουν να αναγνωριστούν ως απόλυτοι κύριοι έκτασης ('αγρόκτημα') 30 στρεμμάτων στην Ελασσόνα

Κάπου στη Λάρισα, τέλος 20^{ου} αιώνα

Δημόσιο: Είναι εκχερσωμένη δασική έκταση του δημοσίου

Επικαλείται:

α) διατάξεις περί γαιών του Οθωμανικού Δικαίου που ρυθμίζουν ... τη χρήση ... στις Νέες Χώρες και στη Θεσσαλία...

β) το άρθρο 3 του Οθωμανικού Νόμου περί γαιών της 7ης Ραμαζάν 1274 με βάση το οποίο η παραχώρηση ... των γαιών γίνεται με... «ταπί».... Με τον τίτλο αυτό οι ιδιώτες δεν αποκτούν δικαίωμα κυριότητας ...αλλά μόνο ...(τεσσαρούφ)

Σαν πολλές δεν είναι
οι άγνωστες λέξεις;

Αποφάσεις των δικαστηρίων

α) Το Μονομελές Πρωτοδικείο Λάρισας (1996) αποδίδει την κυριότητα στους ιδιώτες, αν και αναγνωρίζει ως βάσιμη τη προσφυγή του Δημοσίου ως διάδοχος της κυριότητας της γης σύμφωνα με τη Συμφωνία της Λωζάνης του 1923

β) Το Εφετείο Λάρισας (1997) στο οποίο προσέφυγε το Δημόσιο, δικαιώνει εκ νέου τους ιδιώτες χαρακτηρίζοντας αβάσιμη την κτήση της κυριότητας από το Δημόσιο δυνάμει της ανταλλαγής υπηκόων που προβλέπονταν από τη Συνθήκη της Λωζάνης, καθώς η εν λόγω έκταση δεν ανήκε σε αυτές προς ανταλλαγή

γ) Άρειος Πάγος (απόφαση 523/2000) αναιρεί και τις δύο προηγούμενες αποφάσεις δεχόμενος ότι η επικαλούμενη έκτακτη χρησικτησία δεν αρκεί για να στηρίξει την κυριότητα επί της έκτασης, χωρίς την προηγούμενη κτήση της κυριότητας με τεσσαρούφ μέχρι το 1917, αφού το 1915 δεν υφίσταται χρησικτησία επί του δημοσίου.

Κοντά 200 χρόνια από την ίδρυσή του, το Ελληνικό Κράτος δεν ξέρει τι έχει ή δεν έχει και πρέπει να έρθει ο Άρειος Πάγος για να αποφασίσει

[Ελληνοτουρκικός πόλεμος
Βαλκανικοί πόλεμοι
1^{ος} Παγκόσμιος πόλεμος
Μικρασιατική καταστροφή
2^{ος} Παγκόσμιος πόλεμος
Εμφύλιος πόλεμος
Δικτατορία]

Από 1974 και μετά:

Πέρασαν 40 περίπου χρόνια και μπήκαν πολλά χρήματα

Πηγές σύγχυσης
(άγνωστες λέξεις)

Δικαιική συνέχεια

Οθωμανοί

Κεντρική βάση της ιδιοκτησίας: δημόσιος χαρακτήρας

Θεμελίωση: Κοράνι *Η γη ανήκει στο Θεό*

Μόνον ο απεσταλμένος
του Θεού -
ο σουλτάνος - έχει
γαιοκτητικά δικαιώματα

Το οθωμανικό διαφέρει από το Βυζαντινορωμαϊκό
γαιοκτητικό σύστημα - η ιδιοκτησία είναι ατελής

*Εξυπηρέτηση δημοσιονομικών σκοπών: Διατήρηση της κυριότητας επί
του βασικού παραγωγικού μέσου, της γης, στοιχείο απαραίτητο για τη
διατήρηση της αυτοκρατορίας*

Οθωμανικός Νόμος περί Γαιών (της 7 Ραμαζάν 1274)

Άρθρο 1- Οι γαίες διαιρούνται σε

- γαίες καθαρής ιδιοκτησίας
- γαίες δημόσιες
- γαίες αφιερωμένες
- γαίες εγκαταλελειμμένες
- γαίες νεκρές

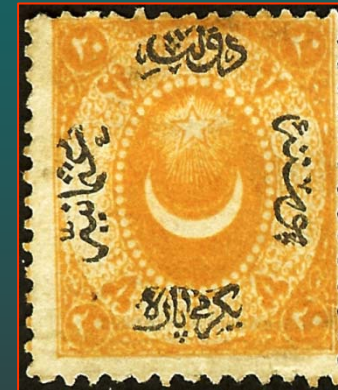

Οθωμανικός Νόμος περί Γαιών (της 7 Ραμαζάν 1274)

- **Γαίες Καθαρής ιδιοκτησίας =**

ολοκληρωτικής κυριότητας

Παλιά λάφυρα από καταλήψεις εδαφών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας (MULK), παραχωρήσεις του Σουλτάνου σε ιδιώτες με πλήρη κυριότητα (TEMLIK) ...

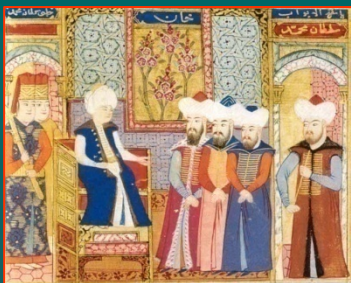

- **Γαίες Δημόσιες =** Εκτάσεις των οποίων η κυριότητα ανήκε στο Δημόσιο
Αγροί, ελαιώνες, χειμερινές και θερινές βοσκές, δάση ...

- *Το δημόσιο παραχωρούσε την εξουσία σε ιδιώτες που έτσι αποκτούσαν δικαιώματα περιορισμένης (όχι πλήρους) ιδιοκτησίας, ενώ το ίδιο κρατούσε την ψιλή κυριότητα*

- *Στις δασικές εκτάσεις το δημόσιο ασκούσε δικαιώματα άμεσης κυριότητας*

Τίτλος 'εξουσίας' 'ταπί' εκδιδόταν από το Οθωμανικό κτηματολόγιο με προπληρωμή χρηματικού ποσού

Οθωμανικός Νόμος περί Γαιών (της 7 Ραμαζάν 1274)

- **Γαίες Αφιερωμένες** - Αυτές που αφιερώνονταν για κοινωφελείς σκοπούς με διατάξεις και όρους του αφιερωτή (ιδιωτικές), αλλά και δημόσιες των οποίων οι ωφέλειες και οι καρποί παραχωρούνταν για κοινή ωφέλεια (βακουφικές)
- **Γαίες Εγκαταλελειμμένες** - Αυτές που παραχωρήθηκαν για κοινή χρήση (πλατείες, δημόσιοι δρόμοι, ...). Δηλαδή η ιδιοκτησία γαιών αποκλειστικής κοινής χρήσης ήταν και αυτή δημόσια
- **Γαίες Νεκρές** - Αυτές που δεν κατέχονται από κανένα, ούτε αφέθηκαν σε κοινή χρήση των πολιτών και δεν υπάγονταν σε άλλη κατηγορία (χέρσες, ορεινές, ...)

Δημόσια ιδιοκτησία γαιών με τη διφυή φύση τους ως ψιλή κυριότητα του κράτους και ωφέλιμη παραχώρηση σε ιδιώτες

Οθωμανικός Νόμος περί Δασών (Σεβάλ 1286)

Τα δάση διακρίνονται σε τέσσερις κατηγορίες:

1. Δάση ανήκοντα απ' ευθείας στην Κυβέρνηση
2. Δάση προσαρτώμενα στα βακούφια
3. Δάση ανήκοντα στις κωμοπόλεις
4. Δάση ανήκοντα σε ιδιώτες

Ελληνική Νομοθεσία

Διατάγματα για ρύθμιση των περί ιδιοκτησίας θεμάτων και περί των εκτάσεων που είχαν μεγάλη σημασία για τα συμφέροντα του κράτους

Ν. Περί ιδιωτικών δασών, 1836

Ν. Περί διακρίσεως κτημάτων, 1837

Ν. Περί διακρίσεως και οροθεσίας των δασών, 1888

...

Ν. Περί ιδιωτικών δασών, 1836

Το νομοθέτημα, στο οποίο γίνονται οι περισσότερες αναφορές των αποφάσεων των Ελληνικών Δικαστηρίων ακόμα και τώρα

Ρυθμίζει θέματα μόνο ιδιωτικών δασών, αφού όσα σύμφωνα με το οθωμανικό δίκαιο χαρακτηρίζονταν ως δημόσια περιέρχονταν στο ελληνικό κράτος ως διάδοχο του τουρκικού

Όμως, πρόβλημα για δάση που εξουσιάζονταν με δικαίωμα χρήσης και κάρπωσης, και όχι με δικαίωμα κυριότητας

Τα ταπία, δηλαδή οι τίτλοι εξουσίσεως, δεν αντιστοιχούσαν σε πλήρη και καθαρή ιδιοκτησία του ιδιώτη στον οποίο παραχωρούνταν, ομολογούσαν την κυριότητα του Δημοσίου

Καμιά κυριότητα δεν επερχόταν δια χρησικτησίας - Η χρησικτησία ήταν θεσμός άγνωστος στο οθωμανικό δίκαιο - γνωστός και εφαρμοστέος όμως στο ελληνικό

Κεμίδης Κ. 1995. Δασική ιδιοκτησία, Αθήνα

Χατζή Σ. 2008. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασών μετά την προσάρτηση της Θεσσαλίας (1881), ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

Γιαννακούρου Π.Ε., Στεργιοπούλου Ι.Ν. 1970. Η νέα δασική νομοθεσία μετά διαταγμάτων και νομολογίας, Αθήνα

Ν. Περί ιδιωτικών δασών, 1836

Ιδιωτικά, μόνον εκείνα όσα δί' εγγράφων εκδεδομένων κατά τους νομίμους τύπους από τας αρμοδίας Τουρκικής Αρχάς, αποδειχθώσιν ότι υπήρχον και πριν της αρχής του υπέρ ανεξαρτησίας αγώνος ιδιοκτησίαι πλήρεις ιδιωτών. Προσέτι ως δάση ιδιωτικά θέλουν αναμφισβητήτως....

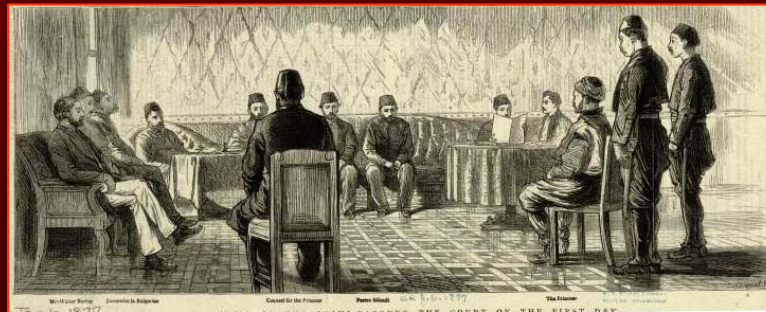
Εντός ενός έτους από την ημέραν...οφείλουν οι ιδιοκτήται των..δασών να παρουσιάσιν εις την Ημετέραν επί των Οικονομικών Γραμματείαν, ...νομίμους τίτλους της ιδιοκτησίας των. ...Παρελθούσης της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρούνται όλα τα δάση...ως αδιαφιλονίκητα Εθνικά ...

Αναχρονιστικό νομικό πλαίσιο

Κοντά 200 χρόνια από την ίδρυσή του, το Ελληνικό Κράτος ανατρέχει στο Οθωμανικό δίκαιο για την επίλυση διαφορών

Παρήλθε προ πολλού η προθεσμία...

(3)
Αναγκαστ. Νόμος υπ' αριθ. 856. 1937

Περί εθνικών δρυμών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

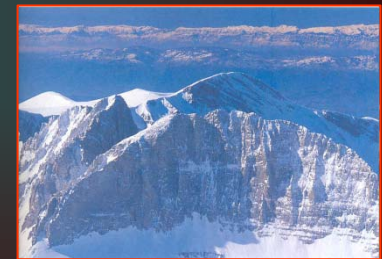
Προτάσει του 'Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου άπαρ-
σίσημαν και διατάσσεται :

Άρθρον 1.

Πρός προστασίαν της χλωρίδος, βελτίωσιν και αύξησιν
της δασικής και γεωτολιμαστικής, ιδίαι άλπεινης, βλαστήσεως,

1937 (N. 856/1937)

- Ο πρώτος ειδικός νόμος που αναφέρεται στην προστασία της φύσης - πρωτοβουλία της Δασικής Υπηρεσίας σε συνεργασία με τον Ορειβατικό Σύλλογο
- Προέβλεπε ίδρυση μέχρι πέντε «Εθνικών Δρυμών» σε ολόκληρη την ηπειρωτική χώρα με σκοπό την προστασία της χλωρίδας, τη βελτίωση και αύξηση της πανίδας, τη διατήρηση των γεωμορφολογικών σχηματισμών, την προστασία των φυσικών καλλονών, την ανάπτυξη του τουρισμού και τη διενέργεια επιστημονικών και δασικών ερευνών

Ολύμπου

Άρθρο 24 του Συντάγματος

Κατοχύρωση προστασίας περιβάλλοντος

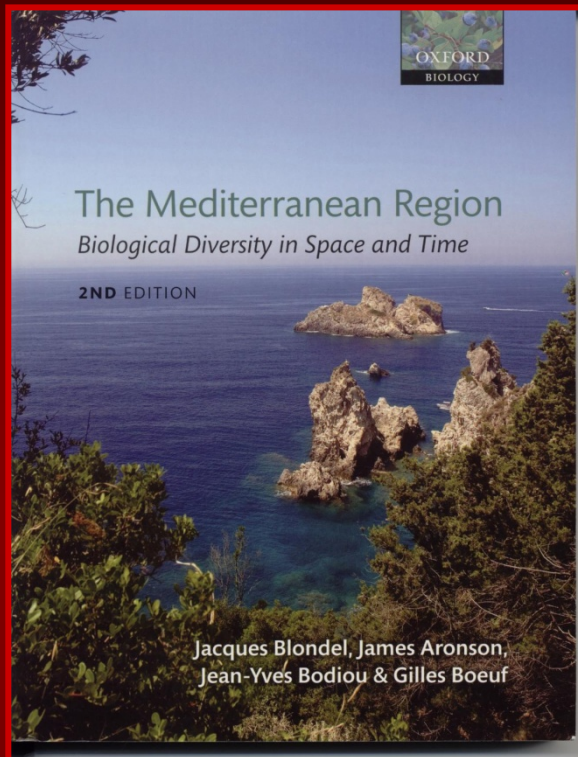
- 1975 - υποχρέωση του κράτους
«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, το οποίο πρέπει να λαμβάνει όλα εκείνα τα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για την επίτευξη της αποτελεσματικής προστασίας του...»

- Αναθεώρηση 2001 - αλλά και συνταγματικό δικαίωμα στο περιβάλλον

«Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός ...»

Η κατοχύρωση της προστασίας του περιβάλλοντος στο άρθρο 24 του ελληνικού Συντάγματος 1975/1986/2001 αποτέλεσε μια πρωτοπορία, όχι μόνο για τα ελληνικά, αλλά και για τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή δεδομένα

[Η νομολογία του ΣΤΕ καθιερώνει αυξημένη προστασία τόσο για το φυσικό όσο και για το πολιτιστικό περιβάλλον]

«...The deep-rooted Mediterranean mindset that “culture” is mainly a humanistic affair and that “nature” is somehow different and or ...second in importance to culture has resulted in far too **little attention** being paid in the past to environmental quality, ...biodiversity maintenance, and sustainable supply of natural ecosystem services...»

[...Στη Μεσόγειο είναι βαθειά ριζωμένη η πεποίθηση ότι ...‘το φυσικό περιβάλλον ...είναι υποδεέστερο του πολιτιστικού περιβάλλοντος...]

Αφθονεί η περηφάνια για αυτά που έκαναν οι περισσότεροι ή λιγότεροι μακρινοί πρόγονοί σε τομείς που δεν σχετίζονται με τη φύση

Στα μέρη μας σπανίζουν οι ερασιτέχνες φυσιοδίφες, οι περήφανοι για τα περιβαλλοντικά φιλικά σπιτικά τους, για την περιβαλλοντικά φιλική συμπεριφορά τους

Περιβαλλοντική vs Αρχαιολογική προστασία

- 1834, Ν. Περί Αρχαιοτήτων - πρώτος νόμος για τις αρχαιότητες

Αναγνωρίζονται ως Εθνικόν κτήμα όλων των Ελλήνων
Σύσταση Αρχαιολογικής Υπηρεσίας

- 1932, Ν. Περί Αρχαιοτήτων - δεύτερος νόμος αυστηρότερος από προηγούμενο *Διατάξεις του ισχύουν και σήμερα*

- Όλες οι αρχαιότητες τέθηκαν υπό την αποκλειστική κυριότητα του κράτους

Προβλέπει προστασία κάθε είδους αρχαιολογικών μνημείων, απαγορεύοντας αυστηρά οποιαδήποτε φθορά ή αλλοίωση, στα ίδια τα μνημεία όσο και σε ακτίνα 500 μέτρων γύρω από αυτά, όπου απαγορεύεται κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει άμεσα ή έμμεσα τις αρχαιότητες

- Όλα τα μνημεία προστατεύονται αυτόματα χωρίς ειδική θεσμοθέτηση

Περιβαλλοντική vs. Αρχαιολογική προστασία

- 1834, Ν. Περί Αρχαιοτήτων
Εθνικόν κτήμα όλων των Ελλήνων

- 1932, Ν. Περί Αρχαιοτήτων
Όλες οι αρχαιότητες υπό την αποκλειστική κυριότητα του κράτους
Αυτόματη προστασία

-
- 1937, ο αντίστοιχος ειδικός νόμος για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

(Η περιβαλλοντική νομοθεσία ουσιαστικά απουσίαζε πριν το 1937 - υπήρχε μόνο ως έμμεση αναφορά σε διάφορα νομικά κείμενα)

Αναλογίες αλλά όχι ισοδυναμίες

Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο

ΚΑΣ- Αρχαιολογική Επιτροπή, ίδρυση 1836

Αποτελεί το ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο επί θεμάτων προστασίας, διαχείρισης και ανάδειξης των Αρχαιοτήτων

Γνωμοδοτεί με «ισχυρές θεσμικές εγγυήσεις αυτονομίας και ανεξαρτησίας για υποθέσεις μείζονος σημασίας, καθώς και για θέματα που παραπέμπονται σε αυτό από τον Υπουργό Πολιτισμού»

Επιτροπή Φύση 2000

Αναλογίες;

Ειδική Γραμματεία (σε επίπεδο Τμήματος ΥΠΠΟ) υποστηρίζει δραστηριότητες
Οι εισηγήσεις πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ

Αναλογίες αλλά όχι ισοδυναμίες

Θέματα

- Ιστορική αναδρομή ✓
- Βιοποικιλότητα και Διατήρηση
- Δίκτυο Natura 2000 και η εφαρμογή της οδηγίας 92/43 στην Ελλάδα
- Φορείς Διαχείρισης και άλλα Σχήματα διαχείρισης
- Επιτροπή Φύση 2000, αρμοδιότητες και δραστηριότητες
- Αποτίμηση λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών
- ....

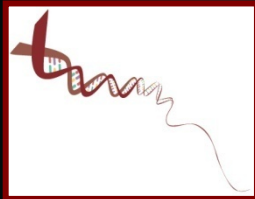
Άλλα Μετέωρα

Βιοποικιλότητα και Διατήρηση

Διατήρηση = Διαχείριση της βιοποικιλότητας
με πρώτιστο στόχο την προστασία της

Διαχείριση Βιοποικιλότητας

---

*[νομικό και άλλο κανονιστικό πλαίσιο - ν. 3937/2011, ...
ΠΔ 67/81 Περί προστασίας αυτοφυούς χλωρίδας και
άγριας πανίδας..., ΠΔ 80/1990 Περί προστασίας φυτικού
γενετικού υλικού της χώρας, ...]*

Διατήρηση Βιοποικιλότητας

Προστατευόμενες περιοχές

σε επίπεδο ειδών και οικοτόπων

Τα είδη της Ελλάδας σε αριθμούς

Ταχα	Αριθμός
Ανώτερα Φυτά	~6000 ¹ (~1000 ^{2,3,4} ενδημικά)
Θηλαστικά	115 ⁵ (2 ενδημικά)
Πουλιά	442 ⁵ (240 αναπαράγονται)
Ερπετά	64 ⁵ (9 ενδημικά ⁵)
Αμφίβια	22 ⁵ (3 ενδημικά ⁵)
Ψάρια	Θαλάσσια 476 ⁵ Γλυκού νερού 154 ⁵ (83 ενδημικά ⁵)
Ασπόνδυλα	~27.000 ⁵ (~4000 ενδημικά ⁵)

Όλα ισότιμα;
Όλα ίδια φροντίδα;

Πόροι περιορισμένοι

Θα τους μοιράσουμε εξίσου
σε όλες αυτές τις 'εκφάνσεις'
της βιοποικιλότητας;

Πρόσφατες αξιολογήσεις

• Λεγάκις Α., Μαραγκού Π. (Επιμ. Έκδ.) 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα

Αξιολογήθηκαν 422 σπονδυλόζωα (επί συνόλου 1273):
από αυτά, 40,5% σε κατάσταση επικινδυνότητας

ζώα

Αξιολογήθηκαν 592 είδη ασπόνδυλων (επί συνόλου 27.000):
από αυτά, 50,3% σε κατάσταση επικινδυνότητας

© Stephen Dalton/naturepl.com

• Φοίτος, Δ., Κωνσταντινίδης, Θ. & Καμάρη, Γ. (Επιμ. Έκδ.) 2010. Βιβλίο Ερυθρών Δεδομένων των Σπάνιων και Απειλούμενων Φυτών της Ελλάδας, Τόμος 1 (Α-Δ), Τόμος 2 (Ε-Ζ), Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, Πάτρα.

• Phitos D, Strid A, Snogerup S, Greuter W. 1995. The Red Data Book of Rare and Threatened Plants of Greece. WWF, Athens.

φυτά

Αξιολογήθηκαν 473 taxa (<10% της χλωρίδας και ≤30% της ενδημικής χλωρίδας της χώρας):

από αυτά, 76% σε κατάσταση επικινδυνότητας*

*Μπάντη Α. 2012 Σπάνια και απειλούμενα φυτά της Ελλάδας: κατανομή, απειλές και κατάσταση διατήρησης in situ και ex situ. Τμήμα Βιολογίας ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

Εθνική υποχρέωση

Ευρωπαϊκές υποχρεώσεις

Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση
των φυσικών οικοτόπων καθώς και της
άγριας πανίδας και χλωρίδας»

(ΚΥΑ 33318/3028, ΦΕΚ Β' 1289, 1998)

Απώλεια ενδιαιτήματος

- Αστικοποίηση και γεωργία
- συρρίκνωση, κατάτμηση, αλλοίωση (+ κλιματική αλλαγή)

Ευρωπαϊκή απάντηση

Δίκτυο

~ 20% Ε.Ε. σε καθεστώς προστασίας

Δίκτυο Natura 2000

Πανευρωπαϊκό δίκτυο

Να διασφαλίσει ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και των άγριων ειδών χλωρίδας και πανίδας της Ευρώπης (+αποκατάσταση)

Παρενθετικά

Habitat - αποδίδεται στα ελληνικά με δύο όρους

- Ενδιαίτημα
- Οικότοπος

Ο όρος ενδιαίτημα είναι παλαιότερος

Ο όρος οικότοπος είναι και νομικά κατοχυρωμένος

Προτείνω την ακόλουθη χρήση/διάκριση

Ενδιαίτημα: πάντα σε σχέση με είδος

Οικότοπος: ανεξαρτήτως είδους (ως μονάδα χώρου)

Φυσικοί οικότοποι - Τύποι οικοτόπων

- Μονάδες χώρου που συνδέονται με συγκεκριμένα είδη/αθροίσματα ειδών
- Ορίζονται με βάση κυρίαρχα αβιοτικά χαρακτηριστικά ή κυρίαρχα στοιχεία βλάστησης και χλωρίδας

π.χ. Λιθώνες της ανατολικής Μεσογείου,
Θαλάσσια σπήλαια, Μεσογειακά πευκοδάση
με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου,
Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*...

Δίκτυο Natura 2000

1. Τόποι Κοινοτικής Σημασίας

[→ Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)]

[Sites of Community Importance (SCI)]

→ Special Areas of Conservation (SAC)]

(Οδηγία για Οικοτόπους)

2. Ζώνες Ειδικής Προστασίας

[Special Protection Areas (SPA)]

(Οδηγία για πουλιά)

1. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (ΚΥΑ 33318/3028/1998, 14849/853/Ε103/2008)
2. Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «περί της διατηρήσεως των πτηνών» [2009/147/ΕΚ] (ΚΥΑ 414985/1985, ΗΠ 37338/1807/Ε103/2010, ΗΠ 8353/276/Ε103/2012)

Τύποι οικοτόπων και είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος

ΕΛΛΑΔΑ

1. Παράκτιοι & αλοφυτικοί οικότοποι
2. Παράκτιες & ενδοχωρικές θίνες
3. Οικότοποι γλυκών υδάτων
4. Εύκρατα χέρσα εδάφη και λόχμες
5. Λόχμες με σκληρόφυλλη βλάστηση (matorrals)
6. Φυσικές και ημιφυσικές χλοώδεις διαπλάσεις
7. Υψηλοί τυρφώδες, χαμηλοί τυρφώνες και βάλτοι
8. Βραχώδεις οικότοποι και σπήλαια
9. Δάση

Σύνολο οικοτόπων Οδηγίας 92/43: 234

Η Ελλάδα φιλοξενεί 82+9 τύπους οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος

Χερσαία - Γλυκού Νερού - Θαλάσσια	Αριθμός ειδών
Φυτά	61
Θηλαστικά	63
Αμφίβια	13
Ερπετά	47
Ψάρια	72
Ασπόνδυλα	47

Η Ελλάδα φιλοξενεί 303 είδη φυτών και ζώων (πλην πουλιών) κοινοτικού ενδιαφέροντος

Δίκτυο Natura 2000

*Να διασφαλίσει ικανοποιητική κατάσταση
διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και
των άγριων ειδών χλωρίδας και πανίδας
της Ευρώπης (+ αποκατάσταση)*

Κατάσταση διατήρησης φυσικού οικοτόπου

Θεωρείται ικανοποιητική όταν

- η περιοχή φυσικής κατανομής του δεν μειώνεται
- η δομή και οι ειδικές λειτουργίες φαίνεται πως θα συνεχίσουν να υπάρχουν στο προβλεπτό μέλλον
- η κατάσταση διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών του κρίνεται ικανοποιητική

παρακολούθηση

Κατάσταση διατήρησης είδους *Θεωρείται ικανοποιητική όταν*

- Στους οικοτόπους, όπου αποτελεί χαρακτηριστικό είδος, οι πληθυσμοί του δεν μειώνονται
- Η περιοχή της φυσικής κατανομής του δεν μειώνεται ούτε διαφαίνεται κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον
- Υπάρχει τουλάχιστον ένας ασφαλής οικότοπος γι' αυτό - σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης και επαρκή έκταση

παρακολούθηση

Τι ισχύει άραγε;

Δίκτυο Natura 2000

Περιοχές δικτύου

- Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Οριστικοποιημένοι Τόποι Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)

σε 6 χρόνια

Ειδικές Ζώνες Διατήρησης

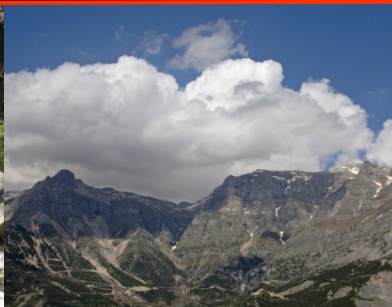
Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου, οι περιοχές του δικτύου κηρύσσονται «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)» (Special Areas of Conservation - SAC) το αργότερο, σε μια εξαετία (ΤΩΡΑ)

Να αρχίσει να γίνεται πραγματικά διαχείριση

[Ν. 3937/2011 Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας]

• Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών

- Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)
- Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- Καταφύγια Άγριας Ζωής

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

*[Ν. 3937/2011 Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας
Ν. 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος]*

1. Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης
2. Περιοχές προστασίας της φύσης
3. ΦΥΣΙΚΑ ΠΑΡΚΑ - εθνικά / περιφερειακά
4. Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών
5. Προστατευόμενα τοπία και στοιχεία τοπίου
ή προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί

Προβλεπόμενα Σχήματα Διαχείρισης ΠΠ

Ν. 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις», άρθρο 15

Α) Σύσταση ΝΠΙΔ κοινωφελούς χαρακτήρα - φορέας διαχείρισης συγκεκριμένης προστατευόμενης περιοχής

Β) Σύσταση ΝΠΙΔ κοινωφελούς χαρακτήρα - κοινός φορέας διαχείρισης για το σύνολο των προστατευόμενων αντικειμένων μιας γεωγραφικής ή διοικητικής ενότητας

Γ) Απουσία σύστασης - υπαγωγής διαχείρισης σε υφιστάμενο φορέα διαχείρισης,

1. **Ανάθεση** σε υφιστάμενη δημόσια υπηρεσία ή ειδική υπηρεσία που συνιστάται για το σκοπό αυτό, ΟΤΑ, ΑΕΙ, δημόσια ερευνητικά κέντρα, άλλα ΝΠΔΔ

2. **Ανάθεση** σε μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που έχουν διακριθεί για το έργο τους, διαθέτουν κατάλληλη υποδομή και αποδεδειγμένη εμπειρία

Φορείς Διαχείρισης

Διοικούνται από 7-11μελή ΔΣ

Συμμετέχουν στα ΔΣ εκπρόσωποι κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, τοπικών παραγωγικών φορέων, ΜΚΟ, ειδικοί επιστήμονες (μη αμειβόμενοι)

Υποχρεωτικοί μόνο για Εθνικά Πάρκα

29 Φορείς Διαχείρισης

[με κίτρινο οι περιοχές με ΦΔ (6) που δεν είναι Εθνικά Πάρκα]

(2000)
(2002)

1. Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου
2. Εθνικού Πάρκου Σχοινιά-Μαραθώνα
3. Περιοχής Οικοανάπτυξης Λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων
4. Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλονήσου-Β. Σποράδων
5. Εθνικού Πάρκου Λιμνών Κορώνειας-Βόλβης
6. Εθνικού Πάρκου Β. Πίνδου (Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αίου και Πίνδου)
7. Περιοχής Οικοανάπτυξης Κάρλας-Μαυροβουνίου-Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου
8. Περιοχής Οικοανάπτυξης Όρους Πάρνηθα και Υγροτόπου Μουστού
9. Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμμης-Σουφλίου
10. Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου
11. Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα
12. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπου Κερκίνης
13. Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου
14. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου, Στροφυλιάς
15. Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας)
16. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού
17. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Πρεσπών
18. Περιοχής Οικοανάπτυξης Ολύμπου Καρπάθου - Σαρίας
19. Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού
20. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Αίνου
21. Περιοχή Προστασίας της Φύσης Στενών και Εκβολών των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά
22. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Οίτης
23. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Παρνασσού
24. Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης
25. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Ολύμπου
26. Εθνικού Πάρκου Δρυμών Σαμαριάς και Λευκών Ορέων
27. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Πάρνηθας
28. Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων, Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου
29. Περιοχής Προστασίας της Φύσης Λίμνης Καστοριάς

(μαζί, οι 3-27, 2002)

(2009)

(μόλις πριν τρεις μήνες)

29 Φορείς Διαχείρισης

1. Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου
2. Εθνικού Πάρκου Σχοιιά-Μαραθώνα
3. Περιοχής Οικοσυνάπτυξης Λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων
4. Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλονήσου-Β. Σποράδων
5. Εθνικού Πάρκου Λιμνών Κορώνειας-Βόλβης
6. Εθνικού Πάρκου Β. Πίνδου (Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αίου και Πίνδου)
7. Περιοχής Οικοσυνάπτυξης Κάρλας-Μαυροβουνίου-Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου
8. Περιοχής Οικοσυνάπτυξης Όρους Πάρνηθα και Υγροτόπου Μουστού
9. Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς-Λευκίμμης-Σουφλίου
10. Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου
11. Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού-Λουδίας-Αλιάκμονα
12. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπου Κερκίνης
13. Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου
14. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου, Στροφυλιάς
15. Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας)
16. Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού
17. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Πρεσπών
18. Περιοχής Οικοσυνάπτυξης Ολύμπου Καρπάθου - Σαρίας
19. Εθνικού Πάρκου Χελμού-Βουραϊκού
20. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Αίνου
21. Περιοχή Προστασίας της Φύσης Στενών και Εκβολών των ποταμών Αχέροντα και Κασμά
22. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Οίτης
23. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Παρνασσού
24. Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης
25. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Ολύμπου
26. Εθνικού Πάρκου Δρυμών Σαμαριάς και Λευκών Ορέων
27. Εθνικού Πάρκου Δρυμού Πάρνηθας
28. Εθνικού Πάρκου Τζουμέρκων, Περιστερίου και χαρά
29. Περιοχής Προστασίας της Φύσης Λίμνης Καστοριάς

(2000)

(2002)

**ΑΔΙΚΩΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΑΝ
ΕΤΟΙΜΟΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ**

(μαζί, οι 3-27, 2002)

(2009)

(μόλις πριν τρεις μήνες)

Φορείς Διαχείρισης (σήμερα, 29)

Αποκεντρωμένη διοίκηση	Περιφέρεια	Αριθμός Φορέων Διαχείρισης
Μακεδονίας-Θράκης	Ανατολική Μακεδονία - Θράκη	4
	Κεντρική Μακεδονία	4
Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας	Δυτική Μακεδονία	1+1
	Ήπειρος	5
Θεσσαλίας-Στερεάς	Θεσσαλία	2
	Στερεά Ελλάδα	2
Πελοποννήσου-Δυτικής Ελλάδας-Ιονίου	Δυτική Ελλάδα	3
	Ιόνια Νησιά	2
	Πελοπόννησος	1
Αττικής	Αττική	2
Αιγαίου	Βόρειο Αιγαίο	0
	Νότιο Αιγαίο	1
Κρήτης	Κρήτη	1
Σύνολο: 7	Σύνολο: 13	Σύνολο: 28+1

H 21

N 8

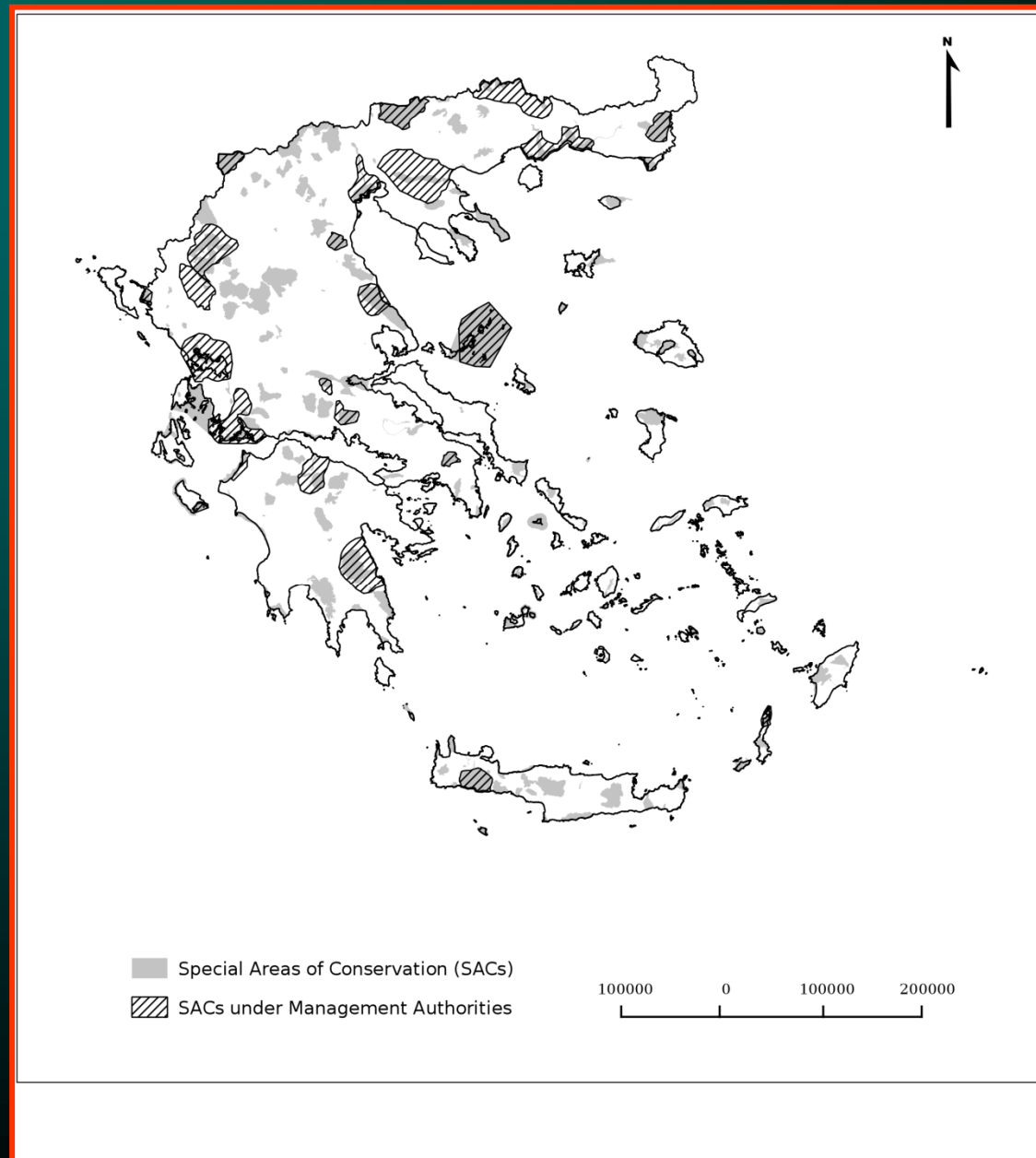
Το 'αύριό τους', τώρα σε ανοιχτή διαβούλευση

ΦΔ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000

Με γραμμωτή
επίστρωση, οι
περιοχές του
δικτύου Natura-
2000 με φορέα
διαχείρισης

Με γκριζα
επίστρωση, οι
περιοχές του
δικτύου Natura-
2000 χωρίς σχήμα
διαχείρισης

Άμεσες εθνικές υποχρεώσεις

Αποτίμηση κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (τουλάχιστον)

(2013, κατάθεση έκθεσης αποτίμησης της εφαρμογής της οδηγίας 92/43 για περίοδο 2007-2012 με δεδομένα πεδίου)

Κήρυξη Ειδικών Ζωνών Διατήρησης

(προθεσμία, Σεπτέμβριος 2012)

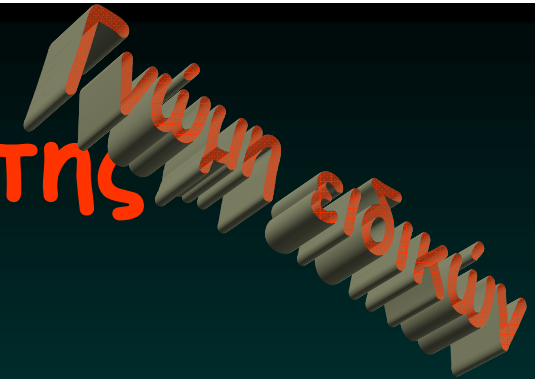
Επιλογή σχήματος διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές της χώρας εκτός ΦΔ - βελτίωση στο υπάρχον

(αποτίμηση εφαρμογής του θεσμού των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών / αναζήτηση λύσεων υπό εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες)

Εθνική υποχρέωση αποτίμησης κατάστασης διατήρησης
για την περίοδο 2007-2012

Περίοδος αναφοράς	Εθνική αναφορά (Ευρωπαϊκή συνθετική αναφορά)	Αντικείμενο
1994-2000	2001 (2003/2004)	Πρόοδος σε νομικής φύσης θέματα
2001-2006	2007 (2008/2009)	Πρώτη αξιολόγηση - δεδομένα από ποικίλες πηγές ή γνώμη των ειδικών
2007-2012	2013 (2014/2015)	Επαναξιολόγηση κατάστασης στη βάση συστήματος παρακολούθησης στο πεδίο που θα έχει εφαρμοστεί την περίοδο αναφοράς

2^η έκθεση εφαρμογής της Οδηγίας 92/43

- 30% των οικοτόπων της Ελλάδας βρίσκονται σε μη ικανοποιητική κατάσταση/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης
- 80% των θαλάσσιων οικοτόπων που απαντώνται στην Ελλάδα και προστατεύονται από την Οδηγία βρίσκονται σε μη ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης
- Για 65% των χερσαίων ειδών και 62% όλων των ειδών που προστατεύονται από την Οδηγία η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη
- Για όλα τα αρθρόποδα, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη
- Ακόμα και για τα θηλαστικά, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70%

*(Πόσο κοντά στην πραγματικότητα είναι;
Πού βρισκόμαστε σήμερα;)*

Άμεσες εθνικές υποχρεώσεις

Παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (τουλάχιστον) (2013, κατάθεση έκθεσης αποτίμησης της εφαρμογής της οδηγίας 92/43 για περίοδο 2007-2012 με δεδομένα πεδίου)

Κήρυξη Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (προθεσμία, Σεπτέμβριος 2012)

Επιλογή σχήματος διαχείρισης για προστατευόμενες περιοχές της χώρας εκτός ΦΔ, βελτίωση στο υπάρχον (αποτίμηση εφαρμογής του θεσμού των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών / αναζήτηση λύσεων υπό εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες)

2012, Εθνική υποχρέωση κήρυξης Ειδικών Ζωνών Διατήρησης

- Τις χαρακτηρίσαμε (οριζοντίως, ν. 3937/2011) Όμως,...
- Πρέπει να είχαμε ήδη θέσει **στόχους διατήρησης** (conservation objectives)
- Πρέπει να είχαμε ήδη καθορίσει **προτεραιότητες** για τη διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Πρέπει να είχαμε ήδη προδιαγράψει ένα **γενικό καθεστώς διαχείρισης** για όλες τις **Ειδικές Ζώνες Διατήρησης** και εφαρμόσει αναγκαία μέτρα
  - *Οι Στόχοι διατήρησης είναι οι ειδικοί στόχοι στους οποίους αποβλέπει η διαχείριση*
  - *Οι Προτεραιότητες αφορούν τα πιο σημαντικά είδη/οικοτόπους, για τα οποία θα πρέπει να γίνουν δράσεις ή και τα πιο σημαντικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν*
  - *Τα Μέτρα διαχείρισης είναι οι μηχανισμοί και οι δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι*

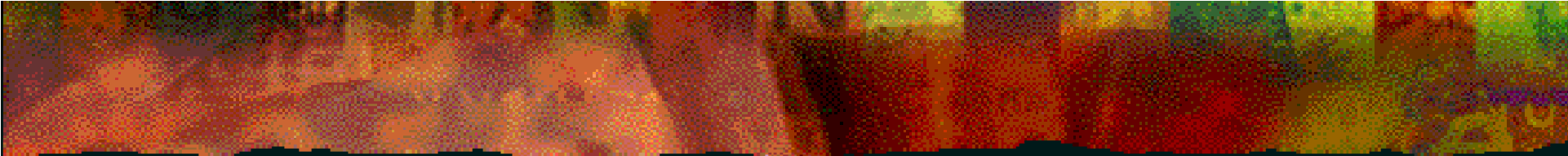
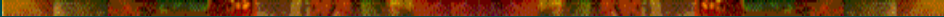
Άμεσες εθνικές υποχρεώσεις

Παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος (τουλάχιστον) (2013, κατάθεση έκθεσης αποτίμησης της εφαρμογής της οδηγίας 92/43 για περίοδο 2007-2012 με δεδομένα πεδίου)

Κήρυξη Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (προθεσμία, Σεπτέμβριος 2012)

Επιλογή σχήματος διαχείρισης για τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας εκτός ΦΔ, βελτίωση στο υπάρχον (αποτίμηση εφαρμογής του θεσμού των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών / αναζήτηση λύσεων υπό εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες)

-
- *Τι έχει δείξει η 10(+) εφαρμογή του Θεσμού των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών;*
  - *Τι να κάνουμε στις άλλες περιοχές;*
-

Ζητήθηκε η συμβολή της Επιτροπής 'Φύση 2000'

Επιτροπή Φύση 2000 - σύνθεση

Τακτικά και αναπληρωματικά μέλη που εκπροσωπούν την επιστημονική κοινότητα, τη Διοίκηση και περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις

Συμμετέχουν

- *ειδικοί επιστήμονες 7 γνωστικών πεδίων*
- *εκπρόσωποι 6 Υπουργείων*
- *εκπρόσωποι 2 περιβαλλοντικών ΜΚΟ*

(με τα αναπληρωματικά τους μέλη)

29 συνολικά μέλη (τακτικά και αναπληρωματικά, μη αμειβόμενα)

Επιτροπή Φύση 2000 - σύνθεση

Συμμετέχουν

- *ειδικοί επιστήμονες*

Οικολογία, Βοτανική, Ζωολογία,
Θαλάσσια Βιολογία, Δασοπονία,
Εδαφολογία, Διοικητικό και
Περιβαλλοντικό Δίκαιο

Βώκου Δ., ΑΠΘ

Δημόπουλος Π., Π. Ιωαννίνων

Μυλωνάς Μ., Π. Κρήτης

Βερροϊόπουλος Γ., ΕΚΠΑ

Διαμαντής Σ., ΕΘΙΑΓΕ

Χαϊντούτη Κ. Γεωπονικό Αθηνών

Γώγος Κωνσταντίνος ΑΠΘ

Δημητρακόπουλος Π., Π. Αιγαίου

Κωνσταντινίδης Θ., ΕΚΠΑ

Γκιώκας Σ., Π. Πατρών

Καρακάσης Ι. Π. Κρήτης

Γκανάτσας Π., ΑΠΘ

Τσαντήλας Χ., ΕΘΙΑΓΕ

- *εκπρόσωποι Υπουργείων**

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής / Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων / Προστασίας του Πολίτη / Πολιτισμού και Τουρισμού / Εσωτερικών / Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

- *εκπρόσωποι περιβαλλοντικών ΜΚΟ*

WWF-Ελλάς, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝΔΟΙΚΟ)

[αλλαγές όμως - Τουρισμού / Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / Ναυτιλίας και Αιγαίου / Οικονομικών / Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη / Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων]

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΚΥΑ 33318-3028/1998, ΦΕΚ 1289 Β'

Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας

[Άρθρο 5]

Η Επιτροπή έχει γνωμοδοτική αρμοδιότητα ως προς τον έλεγχο της τήρησης και την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης. Ειδικότερα έργο της Επιτροπής είναι:

α) Η διατύπωση απόψεων και τεχνικών οδηγιών επί του εθνικού καταλόγου για την οριστικοποίηση ορισμένων επί μέρους στοιχείων των προτεινομένων περιοχών... καθώς και επί ενδεχομένων προτάσεων αναθεωρήσεων τροποποιήσεων ή συμπληρωμάτων του εθνικού καταλόγου....

β) Η διαμόρφωση γενικών κατευθύνσεων των πολιτικών διαχείρισης για το σύνολο των τόπων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο του εθνικού καταλόγου.

γ) Η διατύπωση προτάσεων προς τους Υπουργούς ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας και τους κατά περίπτωση συναρμόδιους Υπουργούς, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 4...

δ) Η παροχή γνώμης για την κατάρτιση του Κοινοτικού καταλόγου σύμφωνα με το άρθρο 4...

ε) Ο καθορισμός πλαισίου των διαχειριστικών σχεδίων που προβλέπονται στο άρθρο 6 της παρούσας.

στ) Η διατύπωση απόψεως για την κατάρτιση του καταλόγου των...προστατευόμενων ειδών της χώρας....

ζ) Η γνωμοδότηση στις αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών για την εφαρμογή μελετών, προγραμμάτων και έργων μέσα στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης.

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΚΥΑ 33318-3028/1998, ΦΕΚ 1289 Β'

η) Η διατύπωση προτάσεων για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προστασίας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης για την αποτελεσματική και ουσιαστική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης. Ειδικότερα τα μέτρα αυτά αναφέρονται κυρίως: στην σύνταξη επιστημονικά τεκμηριωμένης εισήγησης για τον αποχαρακτηρισμό μιας Ειδικής Ζώνης Διατήρησης..., σε προτάσεις μέτρων για την διαχείριση στοιχείων του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την άγρια χλωρίδα και πανίδα, σε προτάσεις για τον τρόπο και τους όρους άσκησης της εποπτείας ως προς την εφαρμογή των μέτρων προστασίας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης ... σε προτάσεις μέτρων για την εφαρμογή των άρθρων 11, 12, 13, και 14 της παρούσας απόφασης.

θ) Ο επιστημονικός έλεγχος του έργου των ειδικών υπηρεσιών διαχείρισης εφόσον έχουν συσταθεί... Η γνωμοδότηση για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπεται σ' αυτή από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας απόφασης.

[Άρθρο 7]

2. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εφόσον επέλθει συμφωνία με το ΥΠΕΧΩΔΕ, το οποίο λαμβάνει προηγουμένως τη σύμφωνη γνώμη του Υπ. Γεωργίας και τη γνώμη της «Επιτροπής - Φύση 2000» καθώς και άλλων ενδεχομένως συναρμόδιων Υπουργείων:

α) προσδιορίζει .... τα απαραίτητα μέτρα για τη διατήρηση ή επαναφορά σε ικανοποιητική κατάσταση προστασίας ... καθώς και το συνολικό κόστος που συνεπάγεται τα μέτρα αυτά.

β) εκτιμά το αναγκαίο ποσό της χρηματοδότησης... που απαιτείται για την εφαρμογή των ως άνω μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων, τη συγκέντρωση στο εθνικό έδαφος φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας ή/και ειδών προτεραιότητας και τις σχετικές επιβαρύνσεις που συνεπάγονται τα απαιτούμενα αυτά μέτρα για την χώρα.

...Η λήψη των μέτρων αυτών είναι δυνατόν να αναβληθεί από το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ... μετά από... γνώμη της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000.

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΝΟΜΟΣ 2742/ΦΕΚ 207/Α'/07.10.1999

Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη & άλλες διατάξεις

[Άρθρο 17]

Η "Επιτροπή - Φύση 2000", που έχει συσταθεί... ενεργεί και ως **Εθνική Επιτροπή Προστατευομένων Περιοχών** με σκοπό το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών...

α. Παρακολουθεί και αξιολογεί τα προγράμματα, τις δράσεις και ενέργειες όλων των αρμοδίων υπουργείων, υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημοσίου τομέα που αφορούν τις προστατευόμενες περιοχές, τα είδη, τους οικοτόπους και γενικότερα το φυσικό περιβάλλον.

β. Καταγράφει, ταξινομεί και αξιολογεί το έργο και τις δραστηριότητες των φορέων διαχείρισης προστατευομένων αντικειμένων που συνιστώνται κατά το άρθρο 15 του νόμου αυτού και διατυπώνει προτάσεις προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την αποτελεσματική λειτουργία και τη βελτίωση της δράσης τους.

γ. Επεξεργάζεται πρότυπα για την κατάρτιση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, καθώς και κριτήρια αξιολόγησής τους.

δ. Γνωμοδοτεί προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και άλλους αρμόδιους υπουργούς για τον τρόπο ετήσιας κατανομής προς τους φορείς διαχείρισης του άρθρου 15 των εθνικών πόρων, καθώς και των πόρων που προέρχονται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), το Ταμείο Συνοχής ή άλλα κοινοτικά διαρθρωτικά μέτρα και προγράμματα.

ε. Γνωμοδοτεί για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπεται σε αυτήν από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων σχετικά με τη δράση, τη λειτουργία και τον έλεγχο των φορέων διαχείρισης του άρθρου 15.

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΝΟΜΟΣ 3044/ΦΕΚ 197/Α'/27.08.2002

Μεταφορά συντελεστή δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

[Άρθρο 13]

2. Η περ. β' του άρθρου 17 του ν. 2742/1999 αντικαθίσταται ως εξής:

"β. Καταγράφει, ταξινομεί, συντονίζει, ελέγχει και αξιολογεί το έργο και τις δραστηριότητες των φορέων διαχείρισης..., εισηγείται στα αρμόδια Υπουργεία τα γενικότερα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν ... και κατανέμει πόρους στους φορείς διαχείρισης για την εκπλήρωση του σκοπού τους."

ΚΥΑ 37338/1807/Ε.103/2010 ΦΕΚ 1495/Β'/06.09.2010

Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ

[Άρθρο 13]

Αρμοδιότητες της Επιτροπής Φύση 2000 είναι και

«ι) η γνωμοδότηση για την τροποποίηση ή συμπλήρωση του καταλόγου των ΖΕΠ...

ια) η διατύπωση προτάσεων προς τον Υπουργό ΠΕΚΑ για θέματα εφαρμογής των άρθρων 4 και 5 της παρούσας απόφασης».

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3937/2011 Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις

[Άρθρο 3]

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής... τηρεί βάση δεδομένων για ... των προστατευόμενων περιοχών .... και δίνει τις κατευθύνσεις για την αειφορική διαχείριση των περιοχών αυτών, ύστερα από γνωμοδότηση της Επιτροπής «Φύση 2000» (άρθρο 5 Κ.Υ.Α. της 11.12.1998, ΦΕΚ 1289 Β')

[Άρθρο 6]

α) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται... ύστερα από γνώμη της «Επιτροπής Φύση 2000» και... γίνεται ο χαρακτηρισμός των προστατευόμενων περιοχών .... καθώς και η οριοθέτηση και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα σε αυτές.

[Άρθρο 7]

«στ. Επιβλέπει τα προγράμματα επιστημονικής παρακολούθησης και διαχείρισης της βιοποικιλότητας και συνεργάζεται με τους αρμόδιους για την εφαρμογή τους φορείς, ώστε να διασφαλίσει ότι τα παρεχόμενα δεδομένα και οι διαθέσιμες πληροφορίες για την κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων είναι αξιοποιήσιμα για την αποτελεσματική διαχείρισής τους.»

«ζ. Συνεργάζεται με τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος ... για τη διατύπωση προδιαγραφών για την απογραφή της ελληνικής βιοποικιλότητας, η οποία συντάσσεται ανά δεκαετία.»

Αρμοδιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3937/2011

[Άρθρο 8]

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος... κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής «Φύση 2000», καθορίζονται εθνικοί στόχοι διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των ειδών κοινοτικής σημασίας... με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησής... μέχρι το 2020.

[Άρθρο 16]

3. Ως βασικά εργαλεία διαχείρισης της βιοποικιλότητας ορίζονται τα εξής:

α) Η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και ... σχέδιο δράσης... εγκρίνεται με πράξη υπουργικού συμβουλίου, κατόπιν γνώμης της Επιτροπής «Φύση 2000».

[Άρθρο 19]

1. Η απρόσκοπτη λειτουργία της Επιτροπής «Φύση 2000» του άρθρου 5 της κοινής υπουργικής απόφασης της 11.12.1998, οι αρμοδιότητες της οποίας συμπληρώθηκαν με το άρθρο 17 του ν. 2742/1999, αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση του εκάστοτε Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

2. Η Επιτροπή «Φύση 2000» αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

[Άρθρο 20]

2. α) Το περιεχόμενο των σχεδίων δράσης... για τα σημαντικά είδη που.... Τα σχέδια δράσης καταρτίζονται... και εγκρίνονται... ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής «Φύση 2000».

.....

Πρόβλεψη για το πώς μπορούν να γίνουν όλα αυτά;

Ξανά,
εθελοντισμός

από τα μέλη
της Επιτροπής
'Φύση 2000'
αυτή τη φορά

Η Επιτροπή 'Φύση 2000' - ρόλος

«...αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας (ν. 3937/11, άρθρο 19) - Κατ' εξοχήν υπεύθυνη για τον έλεγχο εφαρμογής της Οδηγίας 92/43

«... ενεργεί και ως Εθνική Επιτροπή Προστατευομένων Περιοχών με σκοπό το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού, οργάνωσης και λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών» (ν. 2742/99, άρθρο 17)

Προτεραιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

Προτεραιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

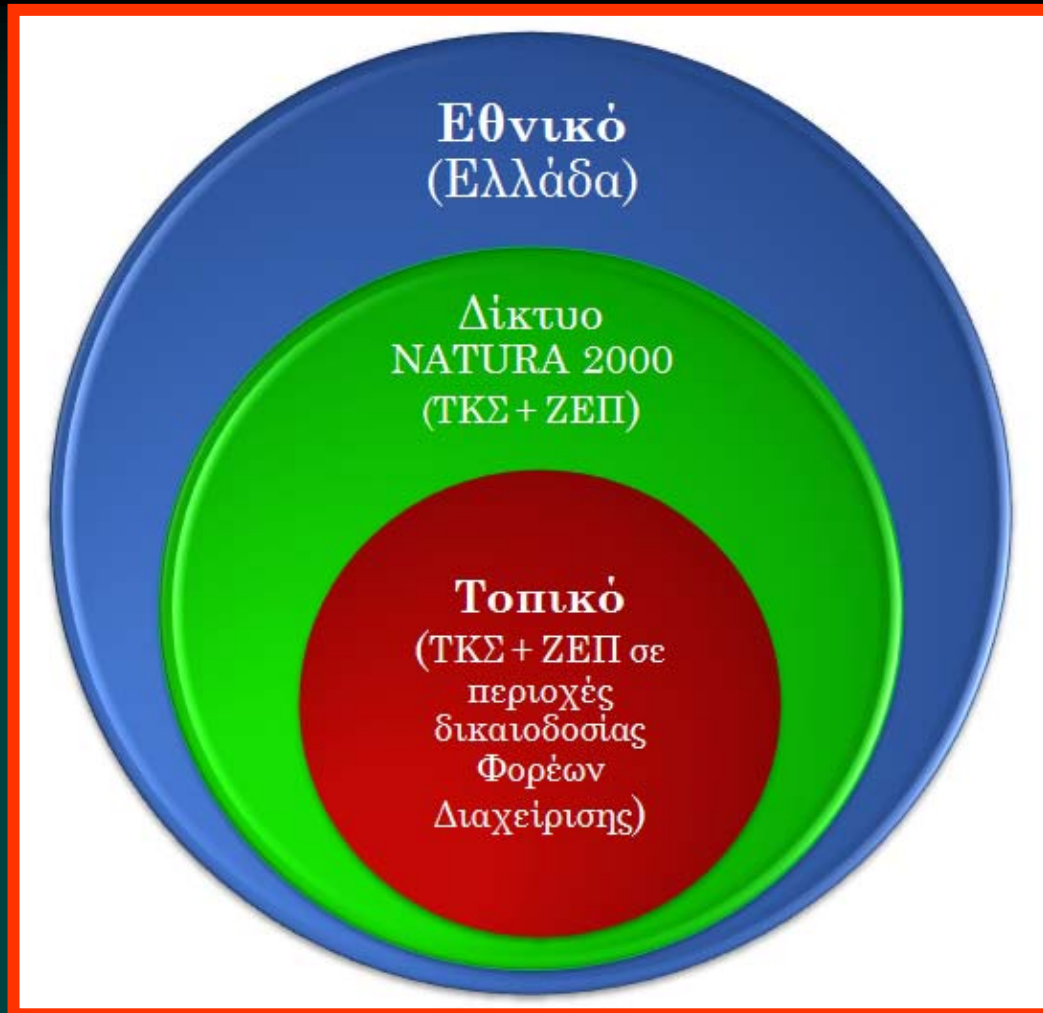
- Παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών* και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησής τους

-----
*Κοινοτικού αλλά και εθνικού ενδιαφέροντος

Αναγνώριση άμεσης ανάγκης

για λειτουργικό και αξιόπιστο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων

εφαρμογή σε διαφορετικές κλίμακες

Κλίμακες παρακολούθησης-αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών και οικοτόπων

Ενιαία πρωτόκολλα παρακολούθησης και αξιολόγησης
Σχεδιασμός και Συντονισμός δράσεων

Συναφείς δραστηριότητες ΕΦ και αποτελέσματα

- *Συντονισμός με πολιτική ηγεσία, αρμόδιες υπηρεσίες*
- *Κοινές κατευθυντήριες γραμμές προς ΦΔ*
- *Συνδρομή υπηρεσιών*

- Οι ΦΔ πρόβλεψαν δράσεις παρακολούθησης στα προτεινόμενα για χρηματοδότηση έργα τους

- Το μεγάλο έργο για περιοχές εκτός ΦΔ προκηρύχθηκε από το ΥΠΕΚΑ μόλις το Μάρτιο 2012

Προτεραιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'*

- Παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησής τους
- Αξιολόγηση εφαρμογής θεσμού φορέων διαχείρισης

-----
*Οι προτεραιότητες της ΕΦ θέτονται σε συνεργασία με την εκάστοτε πολιτική ηγεσία

Επιλογές αξιολόγησης

Αξιολόγηση εφαρμογής θεσμού /
όχι ειδική αξιολόγηση φορέων διαχείρισης

- Αναγνώριση σοβαρότερων προβλημάτων
- Προτάσεις βελτίωσης
- Εντοπισμός αρμοδίων να αναλάβουν τις σχετικές ενέργειες
  - *Να ζητηθεί η συνδρομή των ίδιων των ΦΔ στην παροχή στοιχείων και απόψεων - ερωτηματολόγιο*

Ερωτηματολόγιο

Θεματικές ενότητες

27 απάντησαν

- Α. Θεσμικό καθεστώς
- Β. Λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου
- Γ. Οργάνωση και Λειτουργία του ΦΔ
- Δ. Οικονομικά Θέματα
- Ε. Παρακολούθηση - Διαχείριση - Προστασία
- ΣΤ. Ενημέρωση - Φύλαξη - Εποπτεία
- Ζ. Διαύγεια - Διαφάνεια - Συντονισμός
- Η. Ελάχιστο Κόστος Διαχείρισης

Ενδεικτικά αποτελέσματα

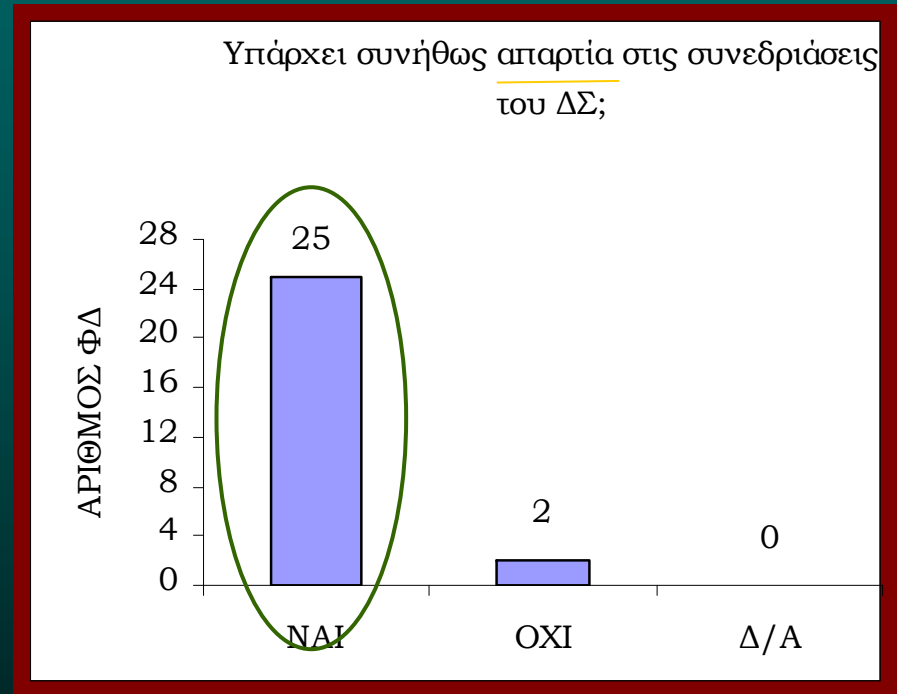
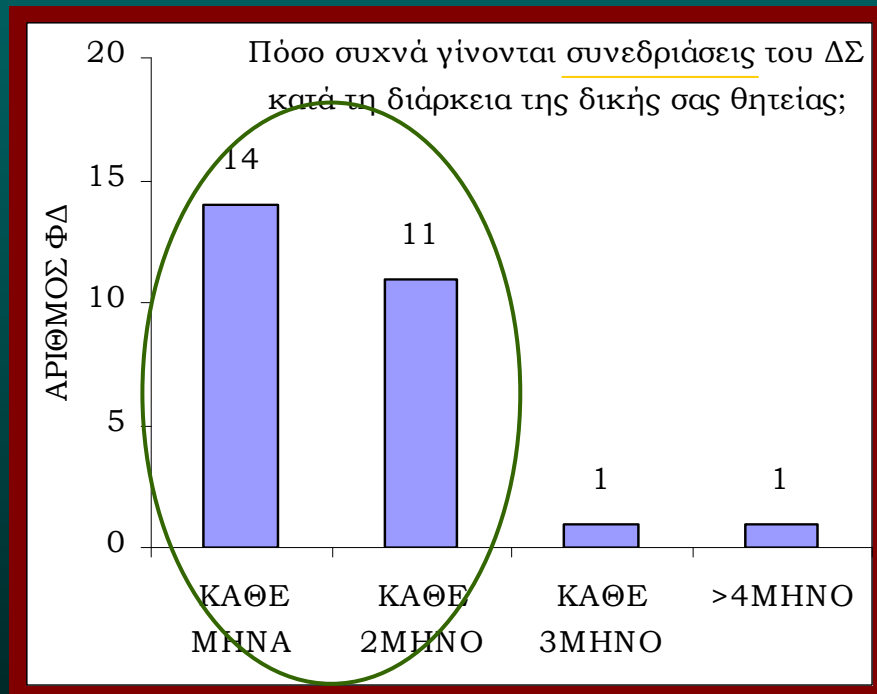

Α. ΘΕΣΜΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ

Μόνον 3 ΠΠ χαρακτηρισμένες με ΠΔ

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

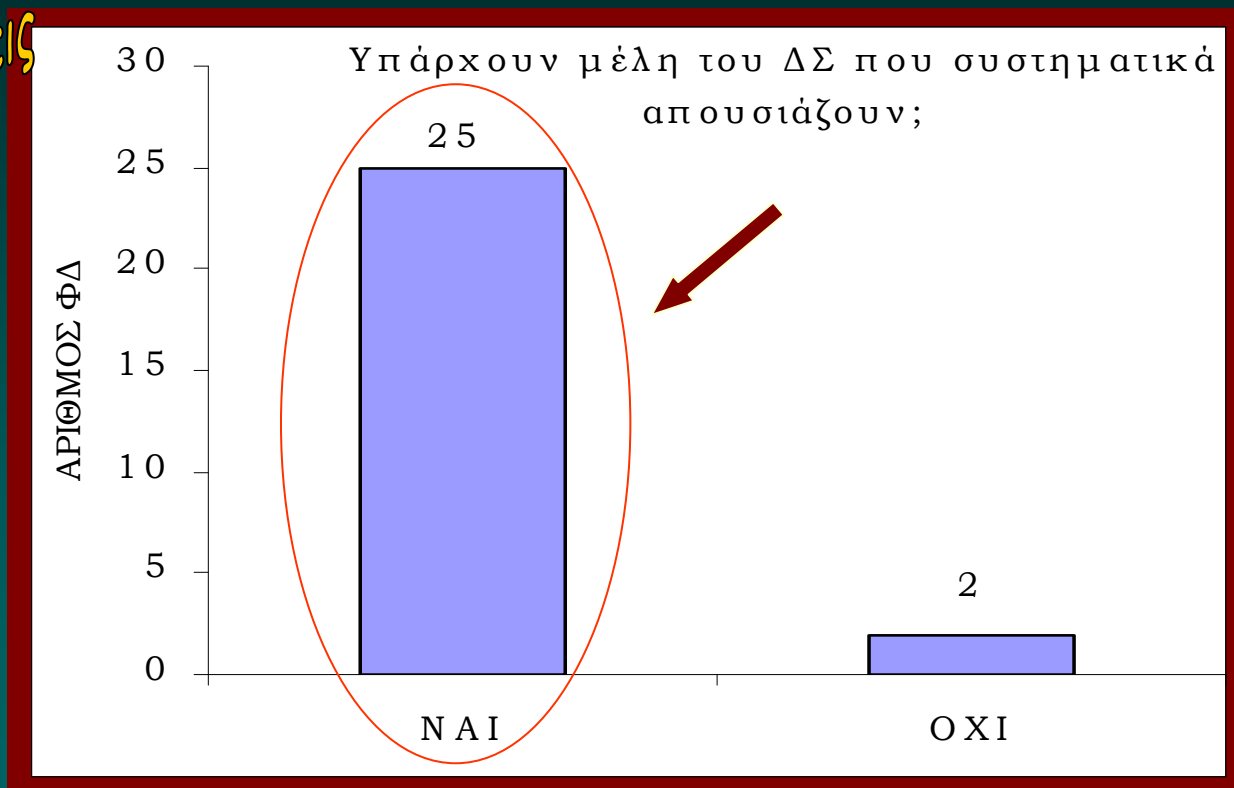

ΚΑΛΑ
Συνηθέσστα, μηνιαία
ή διμηνιαία

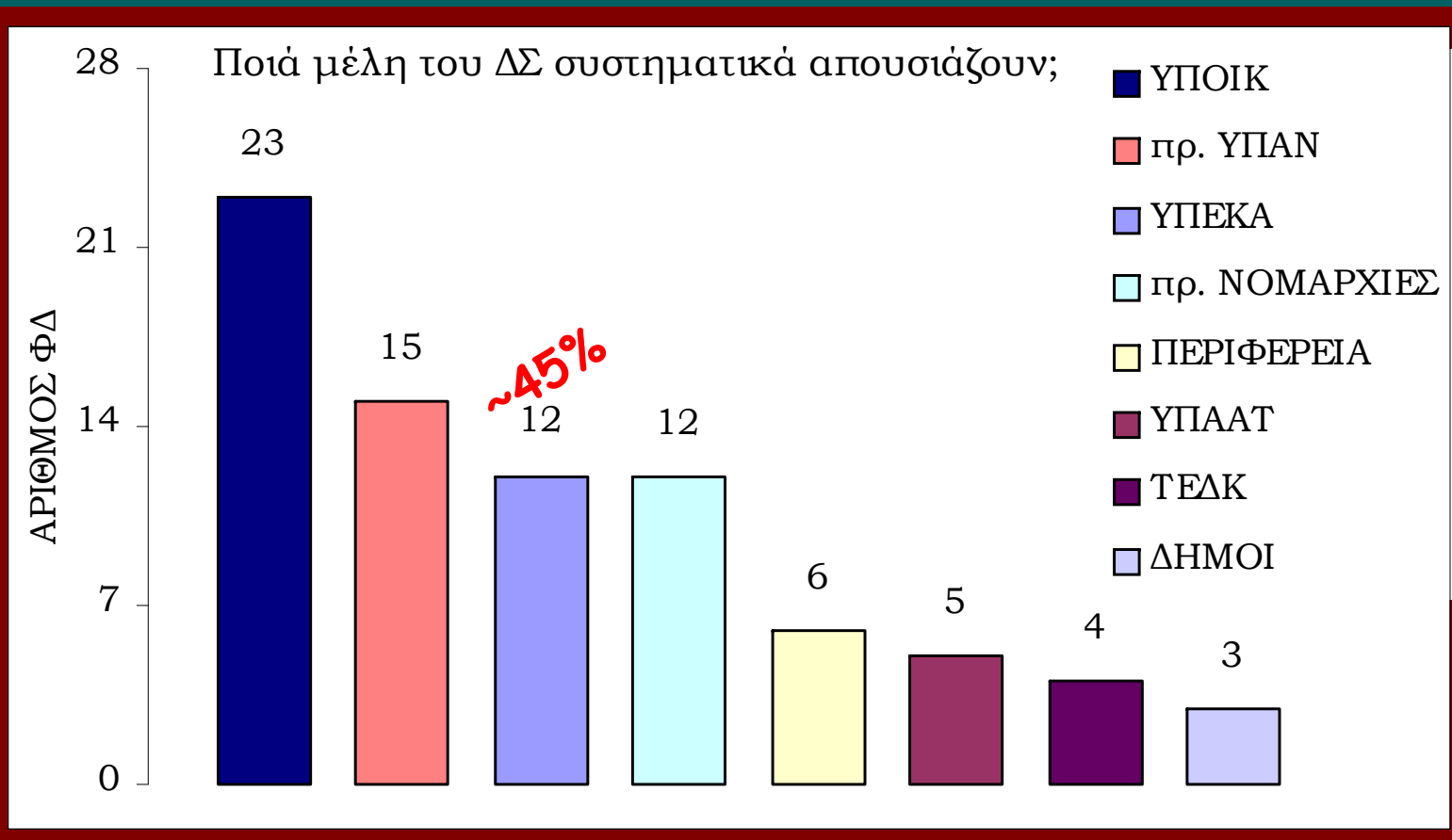
Υπάρχει

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΣ

συνεδριάσεις

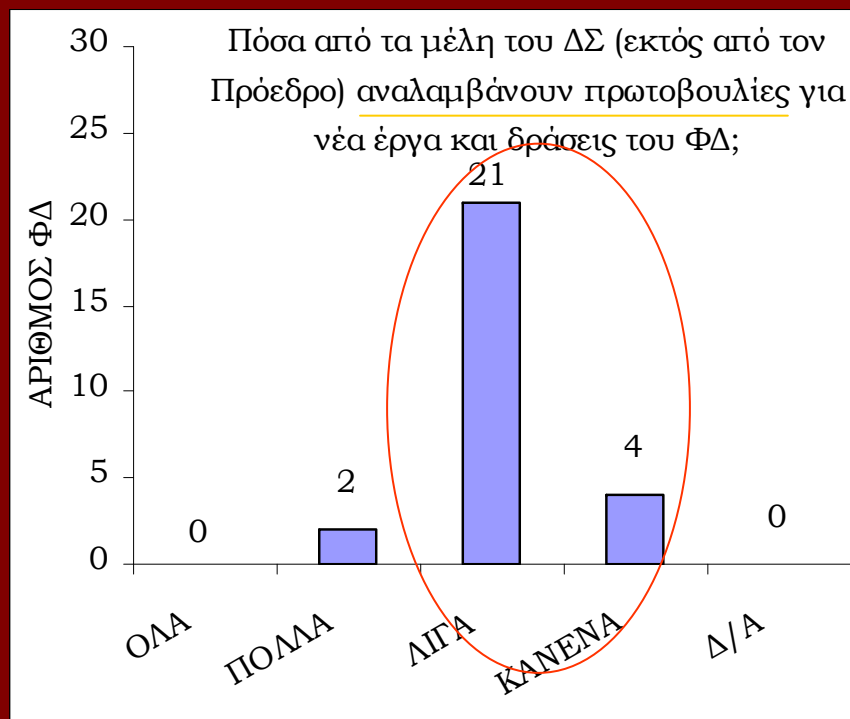
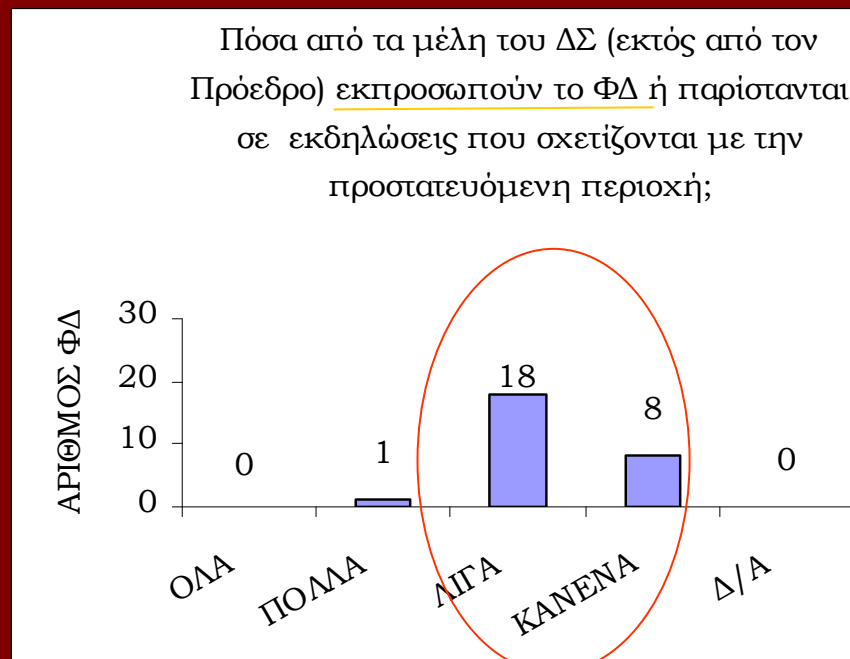
Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΣ

Ειδικοί επιστήμονες, εκπρόσωποι παραγωγικών φορέων και ΜΚΟ δεν απουσιάζουν συστηματικά από κανένα ΦΔ

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΣ

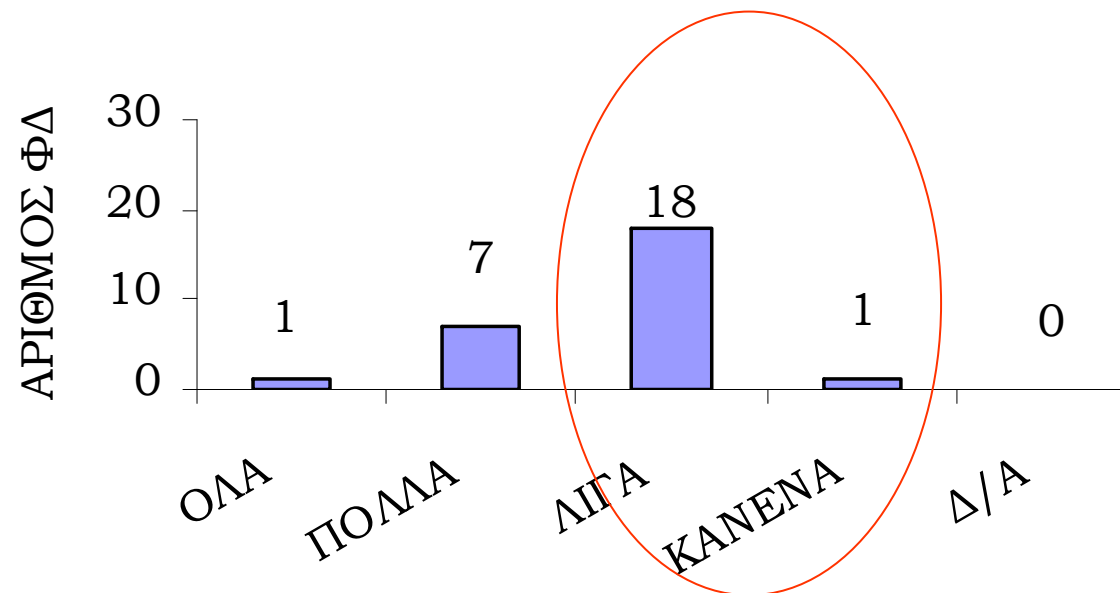
Πόσο συμμετέχουν οι άλλοι του ΔΣ;

Σε πολύ λίγες περιπτώσεις υπάρχει αξιόλογη συμμετοχή και των άλλων μελών

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΣ

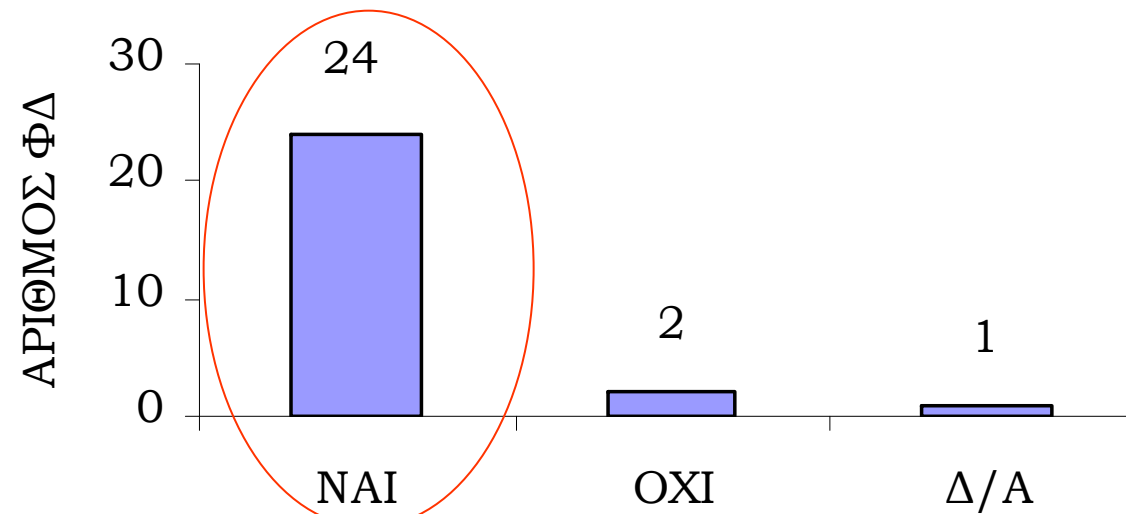
Πόσα από τα μέλη του ΔΣ (εκτός από τον Πρόεδρο) αντιλαμβάνονται ότι εκπροσωπούν ένα φορέα προστασίας της φύσης και λειτουργούν ανάλογα;

Β. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΣ

Πιστεύετε πως είναι απαραίτητος ένας μηχανισμός προετοιμασίας των μελών του ΔΣ για να αναλάβουν το έργο και τις ευθύνες τους στο ΦΔ;

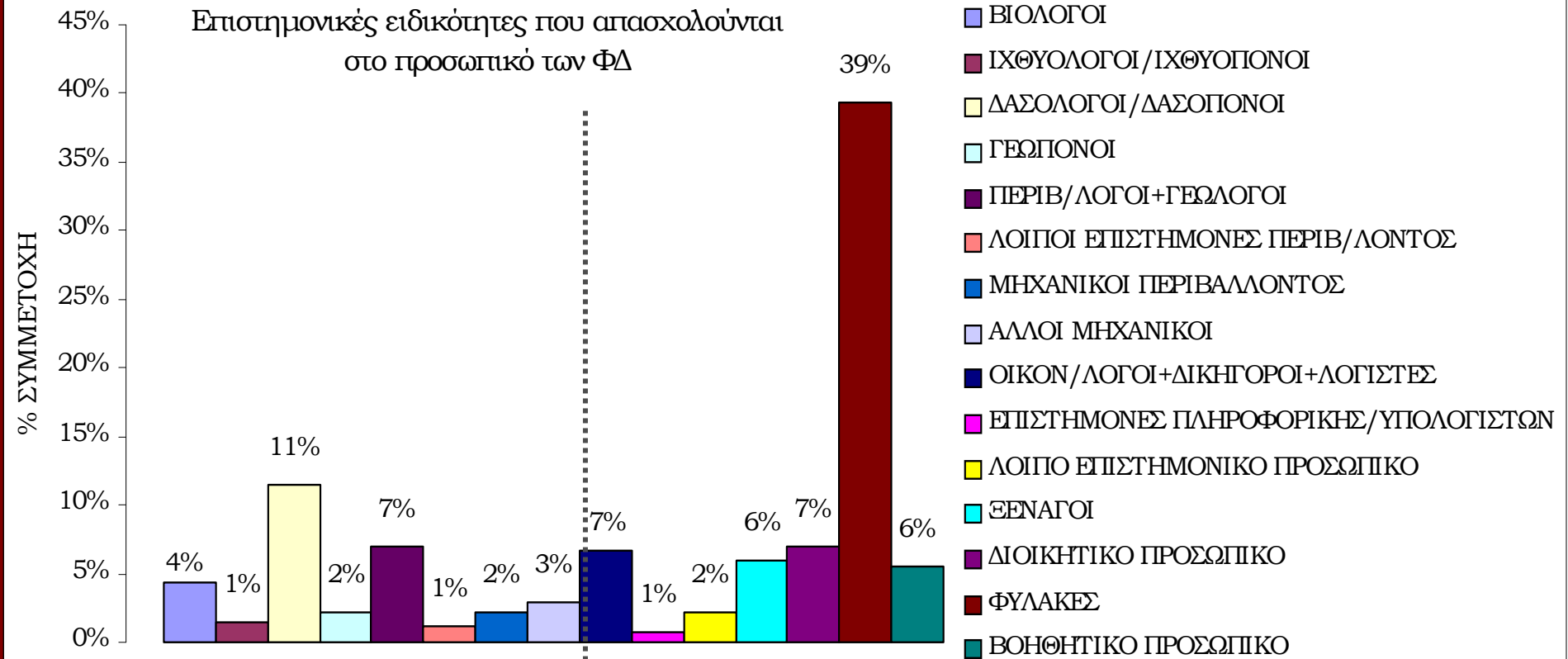

Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Απασχολούνται (Μάιος 2011)

- 276 στους 27 ΦΔ
- 10,2 ανά ΦΔ
- Κατ' ελάχιστο 3 άτομα
- Κατά μέγιστο 32
(ο επόμενος με 27)

- Φύλακες', η πολυαριθμότερη ομάδα (39%)

- 'Επιστήμονες περιβάλλοντος' 34%

Γ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

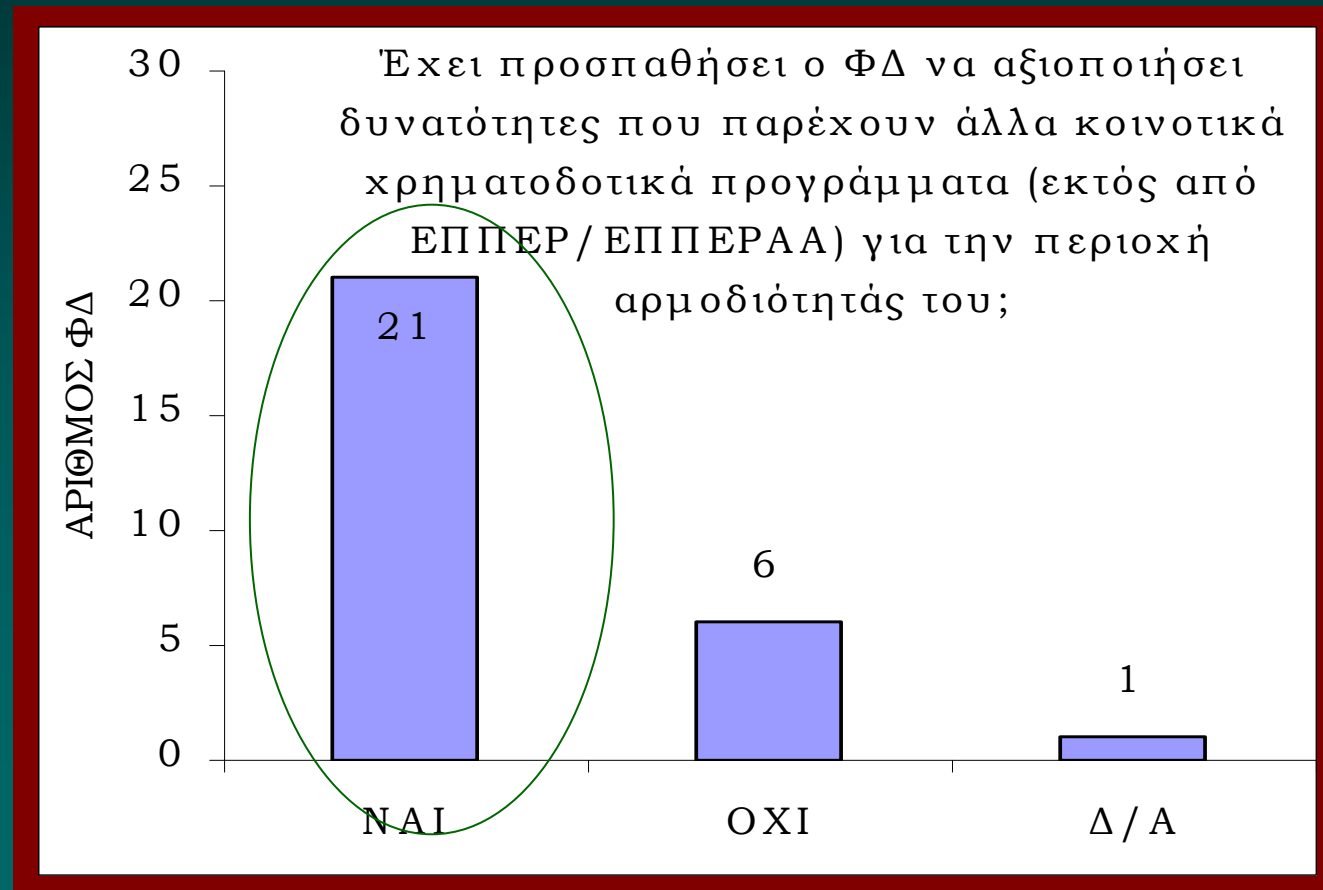
Βιολόγοι
Δασολόγοι...

Οικογενναγοί
Φύλακες

Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

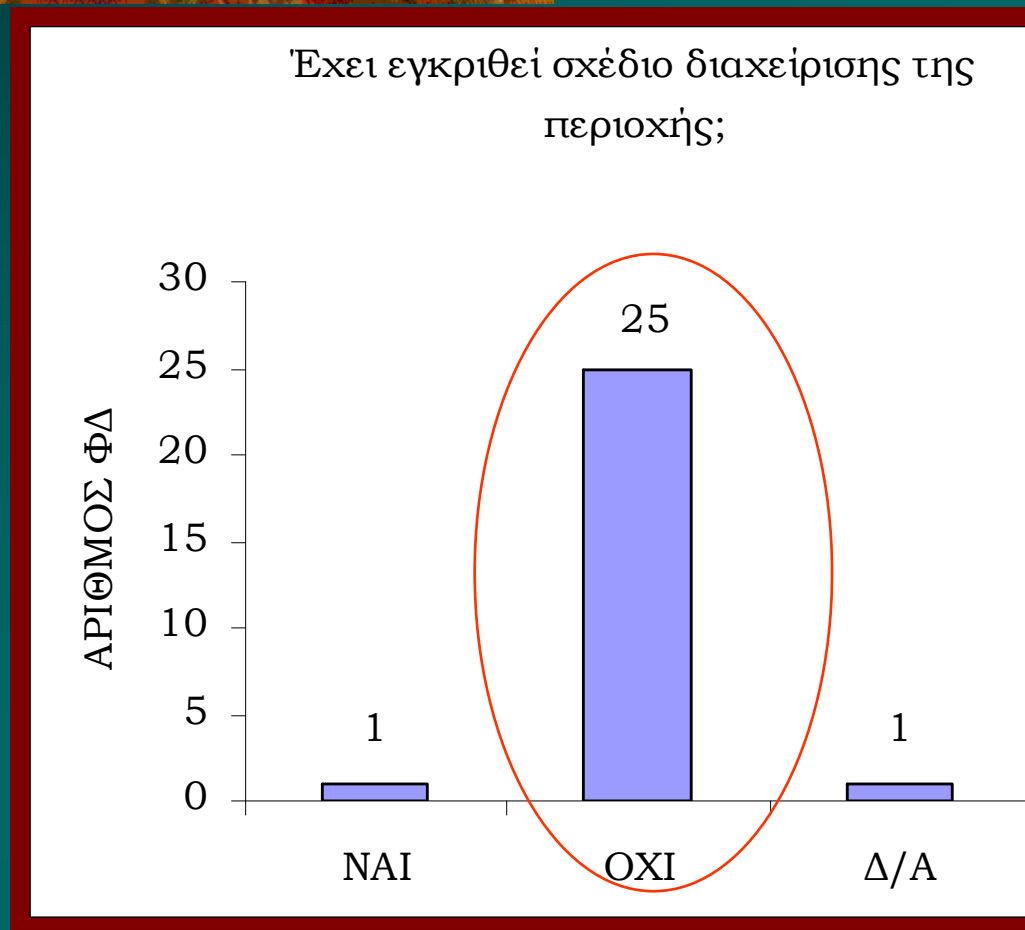
Η μεγάλη πλειονότητα των ΦΔ επιχορηγούνται σχεδόν αποκλειστικά από ΕΠΠΕΡΑΑ

Δηλαδή, έργα ευρωπαϊκών προγραμμάτων

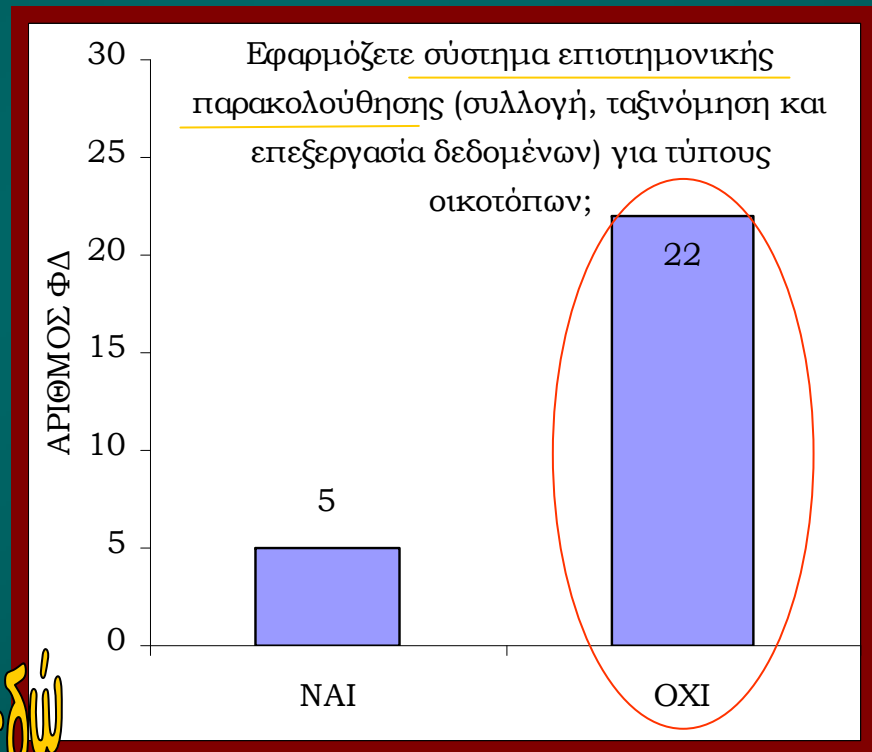
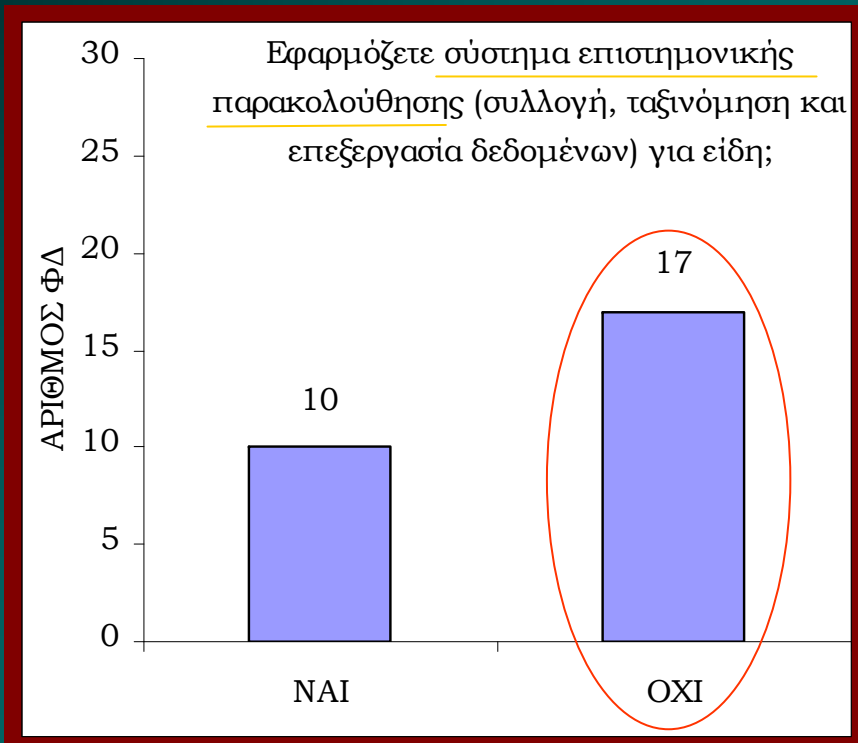

8 τα έχουν καταφέρει (INTERREG, LIFE, LEADER, κλπ)

Ε. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ-ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

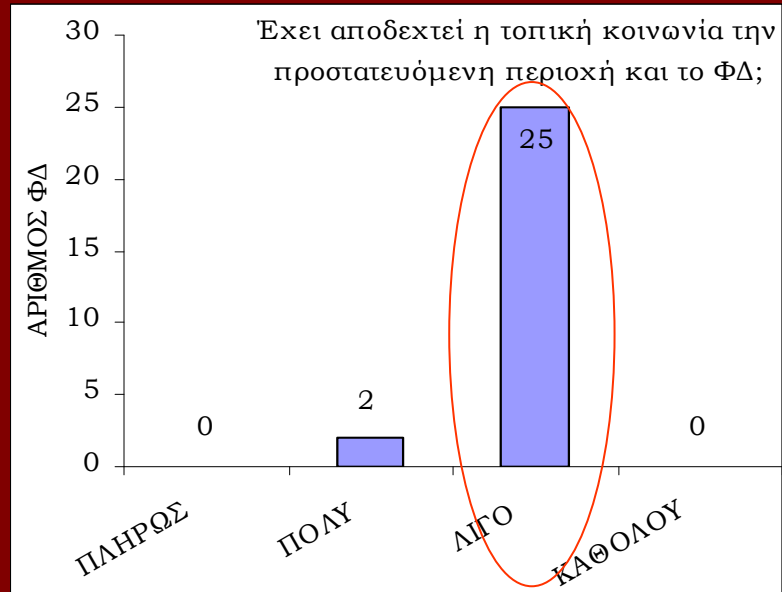
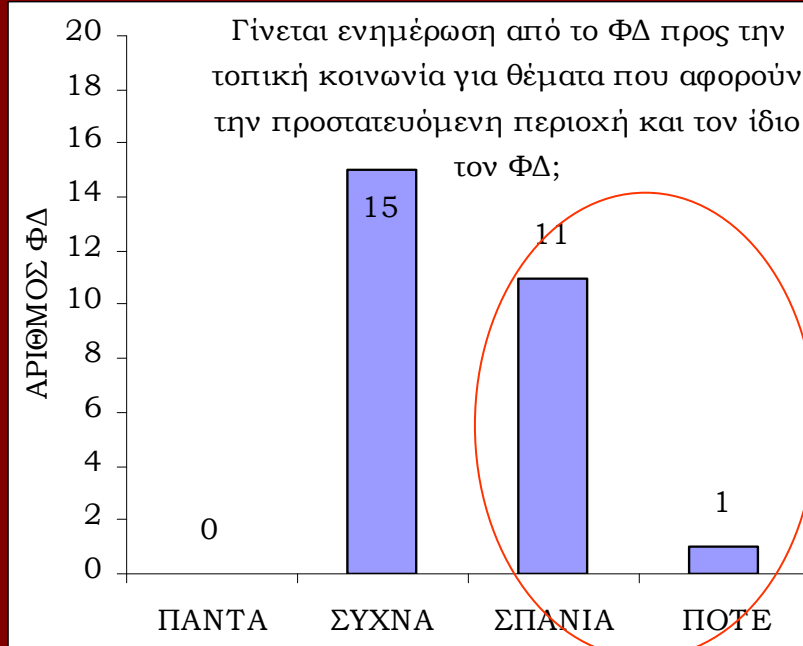

Ε. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ-ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

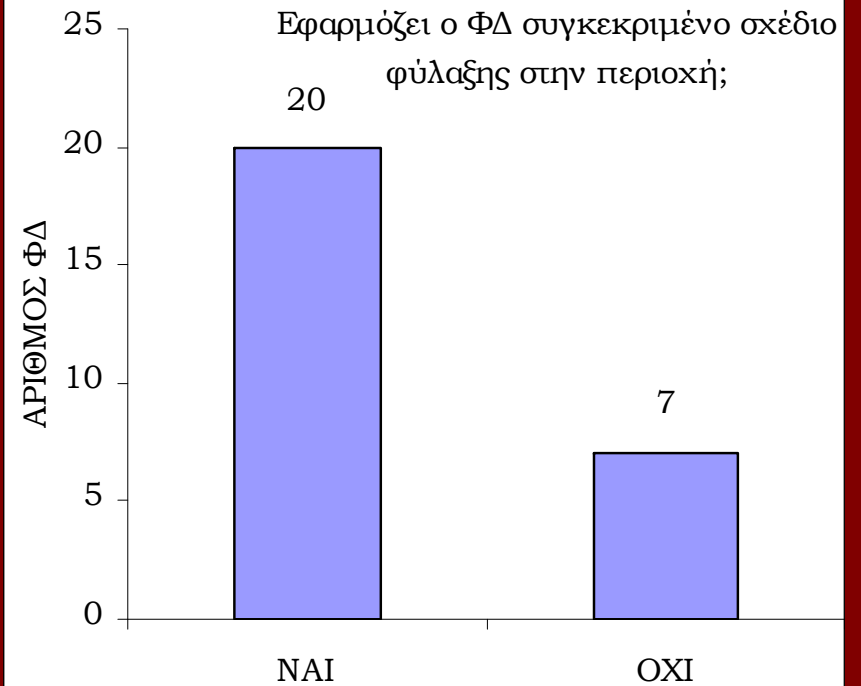
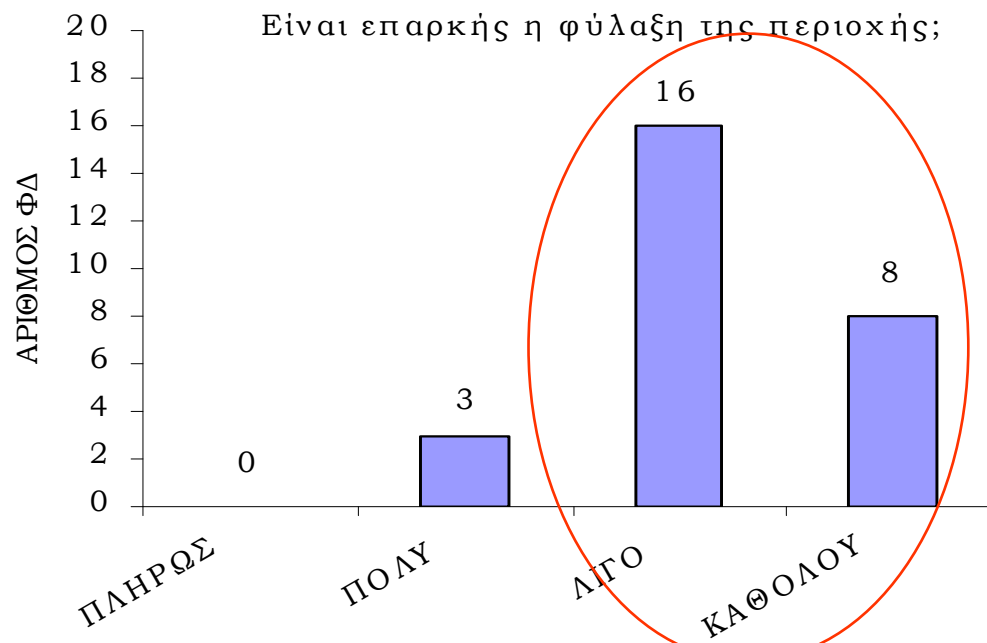

άσχημα και εδώ

ΣΤ. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ- ΦΥΛΑΞΗ-ΕΠΟΠΤΕΙΑ

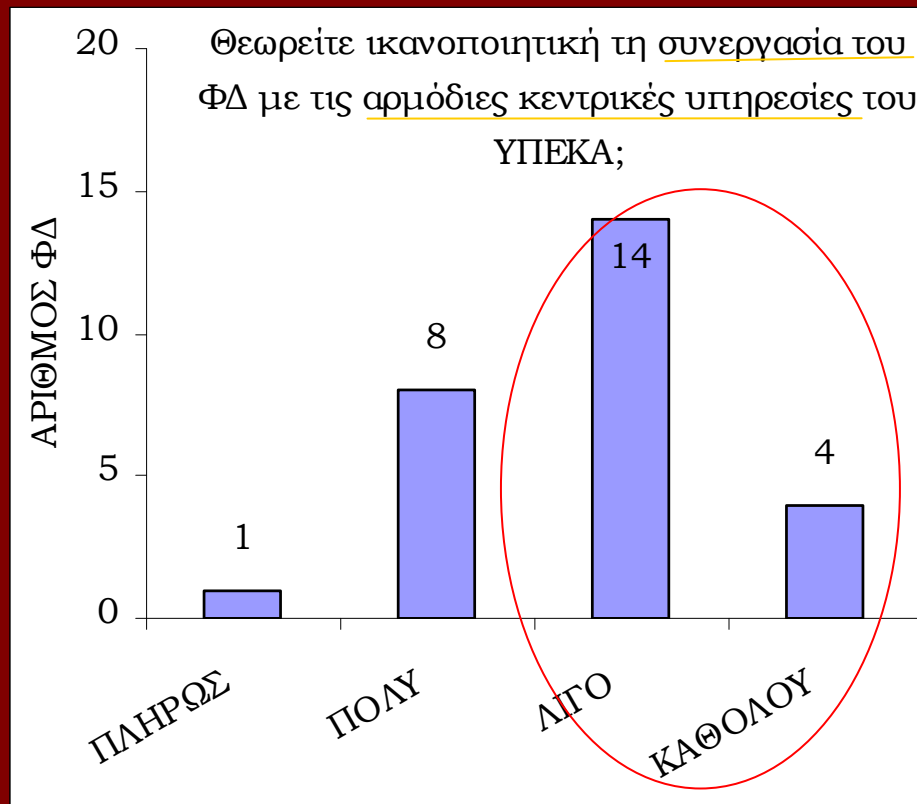
ΣΤ. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ- ΦΥΛΑΞΗ-ΕΠΟΤΤΕΙΑ

85%

Ζ. ΔΙΑΥΓΕΙΑ - ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

προβληματική η συνεργασία σε >50%

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Μείζονα θέματα

1. Θεσμική κατοχύρωση - πολιτική στήριξη - κοινωνική αποδοχή
2. Χρηματοδότηση
3. Διακυβέρνηση
4. Διαχείριση
5. Φύλαξη
6. Στελέχωση
7. Νομική υποστήριξη

Συμπεράσματα
Προτάσεις

Αξόνες Πολιτικής

Θεσμική κατοχύρωση, πολιτική στήριξη, κοινωνική αποδοχή

- Προτεραιότητα σε Θεσμική θωράκιση των ΠΤΠ
- Πολιτική και διοικητική στήριξη (διασφάλιση κύρους και ενίσχυση αποτελεσματικότητας από πλευράς πολιτείας)
- Δραστηριοποίηση από πλευράς ΦΔ σε στοχευμένες δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης / προώθηση διαδικασιών συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας

Χρηματοδότηση

- Εξασφάλιση κάλυψης πυρήνα βασικών αναγκών σε σταθερή βάση

Οι βασικές δράσεις προστασίας δεν μπορούν να αναβάλλονται μέχρις ότου βρεθεί πρόθυμος χρηματοδότης - οι λειτουργικές ανάγκες δεν μπορούν να καλύπτονται από ευρωπαϊκά προγράμματα

- Προσδιορισμός μεγέθους βασικών αναγκών ανά ΦΔ

Διαχείριση

- Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη
- Ανάγκη για άμεση εκκίνηση εθνικού συστήματος παρακολούθησης
- Προτεραιότητα στα σχέδια διαχείρισης - Ζητούμενα, η διαδικασία εκπόνησης, το περιεχόμενο, τα κριτήρια αξιολόγησης και η κατοχύρωση της εφαρμογής τους

Σχέδια Διαχείρισης

- Ξοδεύονται χρήματα χωρίς ουσιαστικό αντίκρισμα
- Αν δεν αποκτήσουν θεσμικά κατοχυρωμένη μορφή δεσμεύοντας τους άλλους stakeholders [μετόχους της διαχείρισης] και τους decision '(mis)takers' [ιθύνοντες] δεν έχουν νόημα

Διακυβέρνηση

- Υλική και άυλη στήριξη των προέδρων στο έργο τους
- Ενίσχυση της ικανότητας των μελών του ΔΣ να ανταποκριθούν στο ρόλο και τις αρμοδιότητές τους

'Φύλαξη'

- Ενώ οι φύλακες αποτελούν την πιο πολυάριθμη ομάδα εργαζόμενων και σχέδιο φύλαξης εφαρμόζεται σε >70% των ΦΔ, η φύλαξη αξιολογείται ως λίγο ή καθόλου επαρκής από >85% των ΦΔ
- Οι 'φύλακες' δεν έχουν τη δυνατότητα θεσμικά να επιβάλουν το νόμο - είναι απλοί επόπτες

'Φύλαξη'

- Η φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών είναι σύνθετο και εξαιρετικά σοβαρό θέμα

Θα πρέπει να εξεταστεί και να αντιμετωπιστεί εξ αρχής συνολικά

Ενημέρωση, αποφασιστικότητα αρχών, ποινές

Στελέχωση

- Προβληματική επιλογή προσωπικού σε αρκετές περιπτώσεις

'Επιτυχείς' εφαρμογές πελατειακού συστήματος - αρχικές επιλογές που συνεπάγονται χρήση κριτηρίων ΑΣΕΠ για έκτακτο προσωπικό

- Αρκετά πολύ καλά στελέχη

Νομική Υποστήριξη

- ΦΔ, τελείως νέα πραγματικότητα για τα ελληνικά δεδομένα
- Λειτουργούν υπό καθεστώς έντονης σύγκρουσης συμφερόντων και αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους παραβατικές συμπεριφορές

Απαραίτητη η νομική τους υποστήριξη

Προτιμητέα η συνολική αντιμετώπιση, κεντρικά

Προτεραιότητες Επιτροπής 'Φύση 2000'

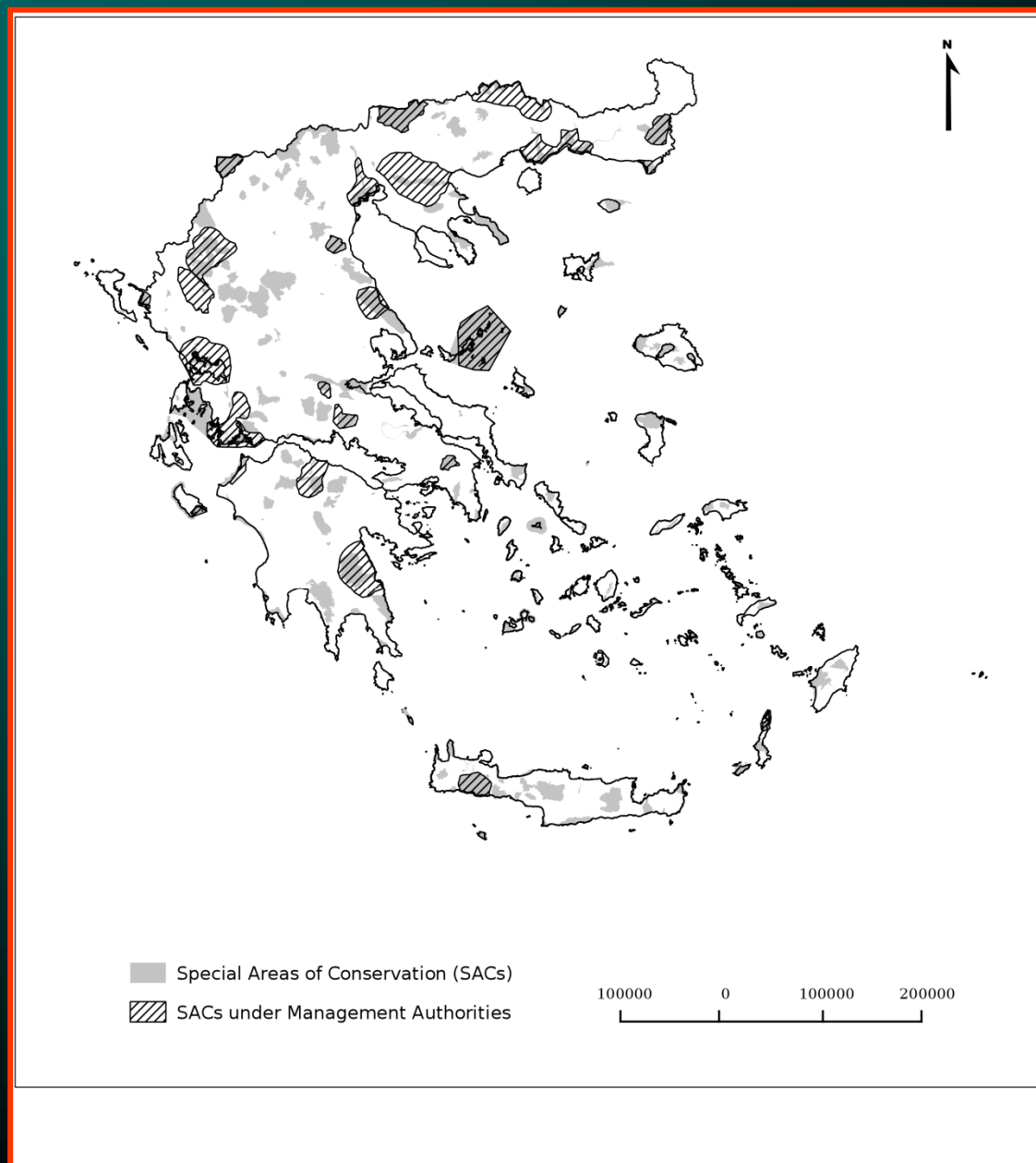

- Παρακολούθηση οικοτόπων και ειδών και αξιολόγηση κατάστασης διατήρησής τους
- Αξιολόγηση εφαρμογής Θεσμού φορέων διαχείρισης
- Ολοκλήρωση Εθνικού Συστήματος προστατευόμενων περιοχών

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με γραμμωτή
επίστρωση, οι
περιοχές του
δικτύου Natura-
2000 με φορέα
διαχείρισης

Με γκριζα
επίστρωση, οι
περιοχές του
δικτύου Natura-
2000 χωρίς σχήμα
διαχείρισης

70%

Σύνοψη Αξιολόγησης

- Υπό την ευθύνη ΦΔ, βρίσκονται <30% των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000, τις οποίες θα πρέπει να διαχειριστεί η χώρα με τρόπο που να εξασφαλίζεται η συνοχή του δικτύου
- Με δεδομένες τις σημερινές συνθήκες, δεν μπορεί να προταθεί δημιουργία νέων ΦΔ για τη διαχείριση των υπόλοιπων προστατευόμενων περιοχών
- Θα πρέπει να εξεταστούν και οι άλλες δυνατότητες που δίνει η νομοθεσία

Πλαίσιο αναζήτησης λύσης

Παραδοχές

- Διαθέσιμοι πόροι εξαιρετικά περιορισμένοι
  - Περίπου ανέφικτη η αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού στον ευρύτερο δημόσιο τομέα
  - Η αναζήτηση λύσης δεν πρέπει να ξεκινήσει από μηδενική βάση
-

Μια πρόταση

- Ο Ν. 3937/2011 προβλέπει ίδρυση Διευθύνσεων Συντονισμού ΠΤΠ σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης

(εποπτεία, φύλαξη, σχεδιασμός και εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, έρευνας, προστασίας και ενημέρωσης)

- Προβλέπει και Επικουρία των Διευθύνσεων από άμισθη Συμβουλευτική Επιτροπή ειδικών σε θέματα των υπό διαχείριση περιοχών

Ικανοποιητικό πλαίσιο

Να ενεργοποιηθεί άμεσα η πρόβλεψη (έκδοση ΠΔ - στελέχωση)

Σχήματα Διαχείρισης

- Όλες οι εκτός ΦΔ περιοχές να περάσουν σε αυτές τις Διευθύνσεις
- Σε δεύτερο στάδιο, ΠΤΠ υπαγόμενες στις Διευθύνσεις, θα μπορούσαν να περάσουν στη δικαιοδοσία άλλων σχημάτων

(εφόσον συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, διασφαλίζεται η διαχείριση των περιοχών με πρώτιστο στόχο την προστασία και εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του νέου σχήματος διαχείρισης)

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

Οι Διευθύνσεις Συντονισμού ΠΤΠ δεν υπάγονται στο ΥΠΕΚΑ

Αποσαφήνιση σχέσης συνεργασίας μεταξύ ΥΠΕΚΑ και Υπ. Εσωτερικών - περιγραφή αρμοδιοτήτων (στο ΠΔ, στον Οργανισμό Λειτουργίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων)

Αποσαφήνιση σχέσεων συνεργασίας με υπηρεσίες άλλων συναρμόδιων Υπουργείων όπως και με αυτές των Περιφερειών - περιγραφή αρμοδιοτήτων

ΥΠΕΚΑ - Να οργανώσει κεντρικές και αποκεντρωμένες υπηρεσίες ώστε να ανταποκριθούν στο ρόλο τους και να παρέχει κατευθύνσεις και οδηγίες στις Διευθύνσεις Συντονισμού ΠΤΠ για τη λειτουργία τους

Στελέχωση

- ~30 εργαζόμενοι και για τις 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας
- Θα μπορούσε να γίνει με εσωτερικές μετακινήσεις από το στενό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα
- Όμως, χρειάζεται να βρεθεί τρόπος να αξιοποιηθεί το αξιόλογο δυναμικό έμπειρων στελεχών των ΦΔ

Αίτημα

Λειτουργική αναδιάρθρωση
των σχημάτων διαχείρισης

ΣΚΟΠΟΣ

Βιώσιμα σχήματα διαχείρισης
και αποτελεσματική προστασία

Λειτουργική αναδιάρθρωση των σχημάτων διαχείρισης

- **Οικολογικά - Βιολογικά**

(ποικιλότητα, οικολογική βαρύτητα, βαθμός ευθύνης της χώρας)

- **Γεωγραφικά - Διοικητικά**

(αβιοτικό υπόβαθρο και γεωγραφικός χαρακτήρας, χρήσεις γης, δραστηριότητες και πιέσεις, διοικητική και διαχειριστική ευχέρεια)

- **Ιστορικά - Εμπειρικά**

(ειδικοί λόγοι, κοινωνικο-οικονομικά, επίδοσης)

Ομάδες Κοιτηρίων

Λειτουργική αναδιάρθρωση των σχημάτων διαχείρισης

επιμονή στο έλασσον

=μείωση αριθμού $\Phi\Delta$

Λειτουργική αναδιάρθρωση των σχημάτων διαχείρισης

Άρθρο 10

'Συγχώνευση και Κατάργηση Φορέων
Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών'

σε διαβούλευση

Σχέδιο νόμου

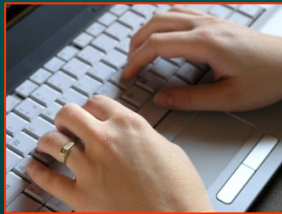
"Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων
του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα"

Άρθρο 10

'Συγχώνευση και Κατάργηση Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών'

Σχόλιο στη διαβούλευση

Η Επιτροπή 'Φύση 2000' θεωρεί σπατάλη πολύτιμων δυνάμεων την ενδοσκόπηση στην οποία έχει αναγκαστεί να μπει λόγω των επικείμενων εξελίξεων η επιστημονική, διοικητική και άλλη κοινότητα που σχετίζεται με τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας.

Πολύ χειρότερα, έχει σοβαρές ανησυχίες για τη δυνατότητα να απορροφηθούν απρόσκοπτα οι πόροι του ΕΠΠΕΡΑΑ με τις προβλεπόμενες αλλαγές.

Το θεωρεί δυστύχημα, τώρα που επιτέλους μπήκαν σε μια τροχιά και άρχισαν να κινούνται συντονισμένα και πιο οργανωμένα οι φορείς διαχείρισης να διακοπεί η συνέχεια και να χρειαστεί να ξεκινήσουν όλα πάλι από την αρχή με αναμενόμενες ακόμα μεγαλύτερες γραφειοκρατικές περιπλοκές απ' ότι στο παρελθόν.

Όπως δημιουργήθηκαν σε μια νύχτα χωρίς ουσιαστική υποστήριξη, τώρα που άρχισαν να ορθοποδούν καταργούνται σε δύο νύχτες χωρίς ουσιαστικά εξήγηση. Θα μπορούσαν να έχουν καλύτερη τύχη και αυτοί και η χώρα.

Σχόλιο στη διαβούλευση

■...Μερικά από τα επείγοντα θέματα που αφορούν τις προστατευόμενες περιοχές, για τα οποία δεν έχει υπάρξει καμιά σοβαρή ανταπόκριση ώστε να αντιμετωπιστούν, παρότι για μερικά εκπνέουν και προθεσμίες, είναι τα εξής:

- Στην αρμοδιότητα φορέων διαχείρισης εντάσσονται λιγότερες από 30% των προστατευόμενων περιοχών της χώρας του δικτύου Natura 2000. Όλες οι υπόλοιπες περιοχές, που είναι πάρα πολλές, παραμένουν διαχειριστικά μετέωρες.
- Για τη μεγάλη πλειονότητα των περιοχών στην αρμοδιότητα φορέων διαχείρισης δεν έχουν εκδοθεί ακόμα τα αναγκαία προεδρικά διατάγματα. Επί της ουσίας, δεν υπάρχει η απαραίτητη θεσμική θωράκιση ούτε είναι αποσαφηνισμένο το καθεστώς της προστασίας τους.
- Δεν υφίστανται ενγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης για καμιά περιοχή αρμοδιότητας φορέα διαχείρισης (πλην μιας).
- Δεν έχουν τεθεί στόχοι διατήρησης, δεν έχουν καθορισθεί προτεραιότητες διατήρησης, δεν έχει προδιαγραφεί γενικό καθεστώς διαχείρισης για όλες τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης του δικτύου Natura 2000 και φυσικά δεν εφαρμόζονται αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων. Η προθεσμία μέσα στην οποία θα έπρεπε να γίνουν όλα αυτά έχει ήδη εκπνεύσει.
- Δεν υπάρχουν δεδομένα παρακολούθησης ειδών και οικοτόπων, απολύτως απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της χώρας ως προς την κατάθεση εξαετούς αναφοράς (εντός του 2013) για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43 στην Ελλάδα κατά το διάστημα 2007-2012, η οποία οφείλει να βασίζεται αποκλειστικά σε δεδομένα πεδίου.
- Η Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα συνεχίζει μετά από χρόνια να μην ολοκληρώνεται.

Κατά την άποψη της Επιτροπής 'Φύση 2000' (ΕΦ) αυτά θα έπρεπε να αποτελούν αντικείμενα προτεραιότητας της πολιτείας σε τούτη τη φάση, γεγονός που έχει με κάθε τρόπο και κατ' επανάληψη επισημάνει σε πολλούς αρμόδιους.

Άλλα σημαντικά θέματα όπως και προτάσεις αντιμετώπισής τους υπάρχουν στην έκθεση αξιολόγησης του θεσμού των φορέων διαχείρισης, την οποία η ΕΦ παρέδωσε στην ηγεσία και στις υπηρεσίες του ΥΠΕΚΑ, το Σεπτέμβριο 2011, όπως και σε εισηγήσεις που ακολούθησαν.

Μεγάλα μετέωρα

Ολοκλήρωση Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών

1. Διαχείριση;

■ αρμοδιότητες
■ διάκριση, συντονισμός

2. Έλεγχος;

■ υπηρεσίες
■ πεδίο

3. Χρηματοδότης 'προστασίας':

■ σταθεροί πόροι
■ μετά το 2015

Πως δεσμεύονται όσοι μετέχουν της διαχείρισης ή λαμβάνουν αποφάσεις;

Θα μπορούσαν να έχουν μεγαλύτερη και αποτελεσματικότερη συμβολή οι επιστημονικές Εταιρείες;

Προστατευόμενες Περιοχές στην Ελλάδα

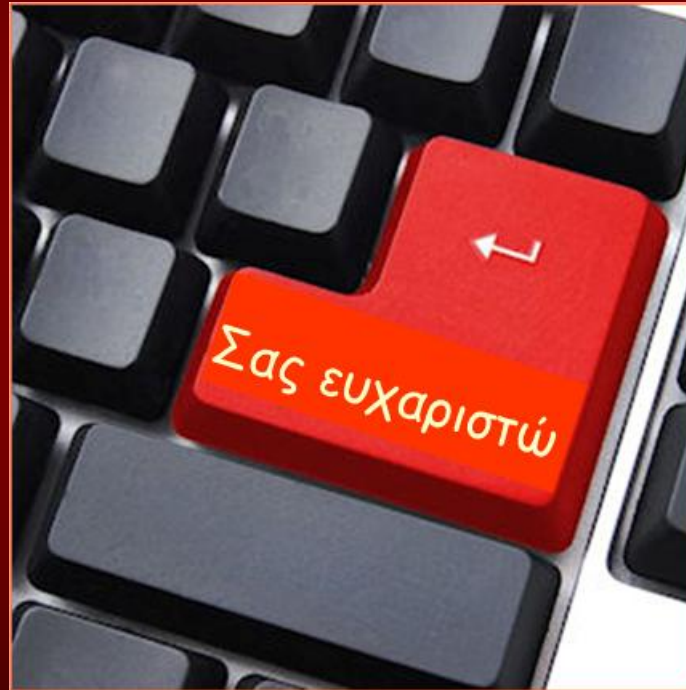
Μέχρι 1995: 3% έκτασης χώρας

Μέχρι 2000: 17% έκτασης χώρας

2010: >27% έκτασης χώρας

Μεγάλες αλλαγές, όχι εύκολα αφομοιώσιμες

Συγκριτικό πλεονέκτημα

και όλους εκείνους που βοήθησαν να συγκεντρωθούν, να αναλυθούν και να αξιολογηθούν δεδομένα και πληροφορίες

Σημείωση

Οι περισσότερες εικόνες/φωτογραφίες που έχουν χρησιμοποιηθεί είναι από το διαδίκτυο

Εάν τυχόν κάποια από τις εικόνες/φωτογραφίες δεν έχει ελεύθερη χρήση, θα αφαιρεθεί αμέσως. Σε περίπτωση που εντοπιστεί κάτι τέτοιο, παρακαλώ, επικοινωνείτε μαζί μου

If use of any of the pictures in this presentation violates copyright, I will immediately remove it, if notified; in such a case, please, contact me